

13.3.2009 - שיעור מס' 1.

מבוא

תיקון 29 לחוק הוצל"פ מאוקטובר 2008, ייכנס לתוקף ב 16.5.2009. (להלן : החוק החדש")

יש מספר שינויים בחוק החדש :

1. **במקום מאסרים יכנס פרק חדש ונפרד שנקרא הגבלות.** זה קיים כבר במשפחה. הגבלות זה למשל : שלילת רישיון נהיגה, שלילת רישיון מקצוע שמותנה ברישום חוקי (עו"ד, רפואה, פסיכולוגיה וכד'), שלילת דרכון או הוראה לא להוציא דרכון, ועוד. פרק ההגבלות יכנס לתוקף בעוד כחודשיים, ושנתיים לאחר מכן (אולי) יבוטלו המאסרים.
2. **יהיה שינוי בסעיף 38.** – תהייה חובה להבטיח דיור חלוף גם במקרים של מימוש משכנתה. זה יהיה שנוי מהותי.
3. **מדיניות הערעורים משתנה.** – הערעור לא יהיה יותר לביהמ"ש המחוזי ברשות או בזכות אלא לבית המשפט שלום. הערעור למחוזי יהיה ערעור בערכאה שנייה שלגביה יש אמות מידה מחמירות יותר מהערעור לערכאה הראשונה. כך שבמצב החדש רק לעיתים רחוקות יגיעו תיקים לעליון- רק כשהיו עניינים חוקתיים או שיהיה עניין שיחרוג מהמחלוקת בין הצדדים ותהייה לו משמעות ציבורית מעבר למחלוקת הפרטנית.
4. **יהיו צמצומים באפשרות לקחת ציוד אישי של החייבים.** – יהיה צריך יותר ללכת לעניין ההגבלות ופחות לעיקולים האישיים – עיקולי מיטלטלין (למשל, לא ניתן יהיה לעקל טלוויזיה). יהיה ניתן לעקל מעט מאוד דברים והעלות תהייה גבוהה, ומצד שני לרוב חפצים בעלי ערך בלאו הכי כבר לא יהיו בדירה אלא אצל ההורים וכד'.

מהם הליכי הוצל"פ?

אלו פעולות משפטיות שמבוצעות ע"י מערכת ההוצל"פ לפי בקשת זוכה ולפי הדין. פעולות משפטיות אלו באות לממש את פסק הדין. כלומר המנגנון של ההוצאה לפועל הוא בעצם מנגנון של המרה- ממירים את פסק הדין ממסמך עיוני שכולל זכויות וחובות ואנחנו הופכים אותו לנכס נושא פירות כלכליים. אם יש פס"ד כספי באמצעות הפעולות המשפטיות הללו הופכים אותו לכסף מזומן ואם מדובר בפינוי למשל אזי נפנה דירה ומאפשרים לבעלים שלה לקבל את זכות החזקה בדירה ולנהוג בה מנהג בעלים לכול דבר וכך הפכנו את פסה"ד העיוני לנכס ממשי שהוא נושא פירות.

זאת מערכת שמסלימה את המערכת השיפוטית, מהווה את המערכת הביצועית של המערכת השיפוטית.

אבל, כבר בחודשים אלו חל שינוי לפי החוק החדש הנהלת בתי המשפט לא תהייה אחראית יותר להוצאה לפועל אלא שר המשפטים.

ההוצל"פ תעבור למשרד המשפטים ולא יותר למערכת בתי המשפט. יהיה גם ניתוק בין רשמי הוצל"פ לרשמי בית משפט השלום. יהיו שני סוגי רשמים. רשמי ההוצל"פ יעסקו רק בענייני הוצל"פ ויהיו כפופי למערכת ההוצל"פ במשרד המשפטים, ולא יהיו רשמים של בתי משפט השלום, ואילו מי שיהיה רשם בבית משפט השלום יהיה רשם במסגרת הרגילה של בתי המשפט. שר המשפטים הבטיח לרשמי ההוצל"פ שקידומם לא יפגע בעקבות המעבר למשרד המשפטים.

יש שינוי מונחים שכבר נכנס לתוקף :

רשם הוצל"פ במקום ראש הוצל"פ (השם הישן של התפקיד).

מנהל ההוצאה לפועל במקום המוציא לפועל.

מנהל מערכת ההוצאה לפועל - זאת פונקציה חדשה (דומה לנציב המס) אחראי ארצי על תפעול

ארגוני של מערכת ההוצל"פ, מה שעשה מנהל בתי המשפט.

יש גם **שופט שמונה לממונה על רשמי הוצל"פ**. הוא יהיה בדרגה של נשיא בית משפט השלום.

כך הופכים את מערכת הוצל"פ למערכת ארגונית עצמאית ביחס לבי המשפט.

השופט שמעון שטיין הוא שמונה.

תכלית ההוצל"פ היא לבצע את פסקי הדין.

אבל המשמעות של המילים פסק דין בהוצאה לפועל היא יותר רחבה מתקנות סד"א, וכוללת גם את כול שטרי המשכון, משכנתא, פסקי דין של בתי משפט מנהליים, בתי דין הרבניים. כול מערכת בתי הדין, וכמובן גם שטרות ושיקים.

נוסחת התכלית של הוצל"פ נקבעה עוד בשנת 84 ע"י השופט דב לוין המנוח, שאמר שההוצאה לפועל צריכה להיות כלי יעיל ומהיר לביצוע פסקי דין במובן הרחב, כשבשורה הראשונה עומד הזוכה, אבל אסור להפוך את החייב למקרה סוציאלי, הנתמך עי רשויות הרווחה והסעד. כלומר יש מנגנוני הגנה על החייב מה שמיטיב עימו במידה רבה.

השאלה איך יעבוד נושא ההגבלות בהוצל"פ. המרצה חושש שמעמד הזוכים יתערער על פי החוק החדש. השאלה האם האלטרנטיבות למאסרים ולעיקולי המיטלטלין תהינה יעילות. כמובן שאם הוצל"פ תהיה יעילה זה משרת לא רק את הזוכה המסוים, אלא גם אינטרס ציבורי שהציבור יודע שיש מנגנונים יעילים שיכולים לעזור לו, זה יהווה גורם הרתעה גם לאחרים. כיום, ידוע שקשה מאוד לגבות חובות במדינת ישראל.

לעניין ארכת ביצוע של פסקי דין. ההלכה היום היא שכול פס"ד שניתן לביצוע, אלא אם כן הצד המעוניין טוען שפסה"ד לא ניתן לביצוע. כלומר כל פסק דין, מלבד פסקי דין שלפי מהותם לא ניתנים לביצוע כמו פסקי דין הצהרתיים, כל פס"ד שניתן לביצוע הוא בתקנה 466 לתקנות סד"א כל פסק דין ניתן לביצוע מייד עם הנתנו.

הלכה זאת משתנה לפי ס' 6 לחוק הוצל"פ. הוראה החדשה קובעת **שבכול פס"ד טבועה ארכת ביצוע סטטוטורית של 30 יום לביצוע** גם אם הדבר לא קבוע בפסק הדין. זה לא כולל פסקי דין למזונות שלגביהם הביצוע הוא מידי. המרצה חושב שההוראה הזאת נכונה. השאלה שתתעורר היא: האם ניתן לפתוח תיק ורק לא ניתן יהיה לבצע פעולות, או שלא ניתן יהיה כלל לפתוח את התיק. על זה כמובן אין עדיין הלכה. לפי דעת המרצה ניתן לפתוח את התיק ולא לבצע פעולות.

מה מידת שקול הדעת של רשם הוצל"פ בביצוע של פסקי הדין ?

אין לו שיקול דעת אם לבצע את פסה"ד או לא. כל פסק דין שניתן לביצוע בהוצאה לפועל הוא חייב לבצע אותו אם ניתן, הוא לא מוסמך לתת לו הבהרה או פרשנות והוא חייב לבצע אותו ככתבו וכלשונו.

נקבע שרשם ההוצל"פ (ראש הוצל"פ לשעבר) הוא לא פרשן של פסקי דין אלא מבצע שלהם.

חידוש נוסף – הפניית החייב להליכים של פשיטת רגל לפי ס' 77א לחוק.

לא מדובר כאן בהפניה משפטית של החייב או העברת התיק לפשיטת רגל, אלא להליך אחר. הייתה פסיקה של בתי המשפט המחוזיים (בניהם של המרצה) שאם החייב עמוס בחובות רבים מאוד ואין להניח שישלם את החוב בתשלומים סבירים, והחוב ישולם שנים ארוכות וזהו בזבוז זמן ומוטב שיפנה בעצמו להליכי פשיטת רגל. זאת פסיקה של השופטת שטופמן ושל המרצה. יש גם פסיקה סותרת של השופט כהן מחיפה שאין סימוכין בחוק להפנות את החייב להליכי פשיטת הרגל, גם לא במסגרת של המלצה, ושכוחות השוק הם שיעשו את פעולתם ואם נגזר על הזוכה והחייב שהחוב יפרע במשך שנים, אזי זאת גזירת החוק ואין מה לעשות. החוק קבע כיום הוראה בס' 77א לחוק ההוצאה לפועל. גם היום החוק לא מסמיך את הרשם להעביר את התיק לפשיטת רגל, או מאלץ את החייב לעשות זאת, אלא מאפשר לראש הוצל"פ למסור לחייב מידע בעניין, יכול הרשם לעכב הליכים אם חושב שהמרה מתאים לכך שכן אין תועלת בהליכי הוצאה לפועל בנסיבות העניין.

השאלה שתעורר בפרקטיקה מה יהיה אם החייב לא פנה להליכי פשיטת רגל או שפנה ודחו את בקשתו (למרות המדיניות של ס' 18 לפק' פשיטת הרגל יותר ליבראלית כלפי החייבים, ולא צריך להוכיח שיש תועלת לזוכה מפשיטת הרגל).

נראה שאם הזוכה יהיה מעוניין, הוא יוכל לפתוח בהליכי פשיטת רגל נגד החייב. אבל המרצה מניח שלא יהיה זוכה שזה יהיה כדאי לו. אם זהו זוכה מועדף אז תהיה לו עדיפות גם במקרה של פשיטת רגל ברור שלזוכים רגילים לא יהיה עניין לפנות.

היחס בין חוק ההוצל"פ לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

חוק ההוצל"פ הוא אחד החוקים שיש להם נק' השקפה מרביות עם חכ"א וחירותו היות שכמעט כל סעיף אופרטיבי בחוק ההוצאה לפועל מתנגש בדרך זו או אחרת עם חוק היסוד. למשל: עיכוב יציאה מתנגש עם חופש התנועה בס' 6 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו, או מאסרים (שהיו קיימים לפחות עוד שנתיים זה מתנגש עם הזכות לחרות אישית, עיקול מיטלטלין ומקרקעין פוגע בזכות הקניין. השאלה היא כיצד אנחנו משלבים בין חוק ההוצאה לפועל וחוק יסוד כבוד אדם וחירותו החוק נותן לנו שני פיתרונות, לשני מצבים :

פיתרון אחד, למצב לגבי חוקים שנחקקו לפני חוק היסוד – ס' 10 לחכ"א וחירותו עוסק במצב שהחוק נחקק לפני חוק היסוד. הסעיף אומר אין בחוק היסוד כדי לפגוע בתוקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה. כלומר, כל החקיקה שמתנגשת בדיעבד עם חוק היסוד עומדת בעינה, אבל יש לפרשה בהתאמה לחוק היסוד.

מדברים כאן על תוקפו של דין. מהו דין ? דין זאת ההגדרה הרחבה ביותר. של כול הסוגים של חוקים ותקנות שנכללים במערכת החקיקה הישראלית – זה לפי הגדרה בחוק הפרשנות ס' 3. שם נאמר שזהו חוק, תקנה, דין דתי, אקט של הפרלמנט ודבר המלך ודיני המשפט המקובל ועקרונות היושר כפי שנקלטו בפסיקה הישראלים לאורך שנים. כלומר אקט של הפרלמנט הבריטי תופס רק אם הוא הובא לארץ באמצעות פסקי הדין, זה נכון גם לדינים העותומאניים, למשל סעיף 80 לחוק הפרוצדורה העותומאנית (קשור לדיני ראיות של חוזים). יחד עם זאת, פסיקת העליון אומרת שאת חוק היסוד לא מפרשים לפי חוק הפרשנות, אלא בפרשנות עצמאית שעומדת בפני עצמה

וכוללת גם סוגים שונים של דין שניתן לראות אותם כדין גם אם לא נכללו בחוק הפרשנות, למשל כמו מכרזים. זה נקבע בפרשת בזק נ' שרת התקשורת. שם התעוררה השאלה מהו דין במסגרת חוק היסוד וזה יותר ממה שנקבע בחוק הפרשנות. העיקרון שחוק "נמוך" לא יכול להקרין על חוק יסוד באמצעות ההגדרה.

פסיקה לא נכללת בהגדרה של דין. אלא אם כן היא מקרינה מחוק אנגלי או עותומאני.

פיתרון שני, לגבי חוקים שנחקקו לאחר חוק היסוד – ס' 8 לחוק יסוד כבוד אדם וחירותו = פסקת ההגבלה. פסיקה שמגבילה את המחוקק בחקיקת חוקים חדשים. הסעיף אומר לא פוגעים בזכויות לפי חוק היסוד אלא במקרים לפי ס' 8 בחוק ההולם את ערכיה של מ"י כמדינה יהודית, הפסיקה מוסיפה את המילה דמוקרטית, ניתן לפגוע על פי חוק לתכלית ראויה ובמידתיות. ניתן לפגוע בחוק יסוד גם באמצעות תקנה, בתנאי שיש הוראה שניתן לפגוע בחוק היסוד באמצעות התקנה – אין הרבה כאלו. ס' 8 אומר בהתייחס להוצל"פ שכול תיקון בחוק ההוצאה לפועל ממרץ 2002 (תחילת חוק יסוד), כל תיקון כזה הוא בחסות החוק. ואם ימצא שחוק לא הולם את ערכי מ"י, או לא לתכלית ראויה, או לא מידתי חוק כזה אולי לא יבוטל, אבל לא ניתן יהיה לבצעו. בבנק המזרחי נקבע שמידתיות והתאמה של חוק המגזרים.. שם נקבע שיש סמכות לבטל חוקים אבל זה יהיה במשורה. למשל מקרה בחוק יועצי השקעות, שם בוטל סעיף שלא עמד בקנה עם ס' 8 לחוק.

אם נסתכל על ס' 8 בזוית ראייה של הוצל"פ – זה נדון בשני פסקי דין: 1. פרח 2. וגמזו. הם פסקי דין מכוננים בדיני הוצל"פ ובכלל הפסיקה הישראלית

בג"צ פרח קבע את עקרון הפרשנות החוקתית לגבי ס' 10, שאמנם לא ניתן לבטל חוקים לפני כניסת החוק אבל יש לפרש את הפסיקה הישנה בהשראת חוק היסוד.

השופט אלון אמר שכשחוק נוגד את חוק היסוד אזי יש לעשות "שלום" בין הסעיף לחוק היסוד.

פס"ד גמזו – בו נידון הקשר בין חוק היסוד לחוק ההוצל"פ בענייני מזונות. שם נקבעו כללי פרשנות לפי התכלית הכללית לעומת התכלית המיוחדת. מזווית של זוכים - התכלית הכללית נועדה לשמור על זכויות הקניין שלהם והתכלית המיוחדת נועדה לעזור להם לגבות חובות, ומזווית של החייבים - התכלית הכללית זה לשמור על כבוד האדם של החייבים לפי חוק היסוד והתכלית המיוחדת היא למנוע אפשרות של גבייה בלתי חוקית. בכול השנים מאז שנות ה-60 כשעלו תיקונים לחוק ההוצל"פ, תמיד נטענה טענה עי חברי הכנסת ובעיקר עורכי הדין שבהם שאמרו לכולם שאם לא יהיה חוק ההוצל"פ יעיל, אזי יבואו עבריינים וייגבו את הכספים.

בג"צ פרח העביר את מוסד המאסרים לאחוריים ואת עיקולי המיטלטלין לחזית. אבל הוא לא דיבר על ביטול מאסרים, אלא אמר שהמסנת שהייתה אז לא הייתה מספיקה כדי להבחין בין חייבים סרבניים לבין אלו שהסתבכו על לא עוול בכפם. השופט אלון אומר שהיו מאסרים גם במשפט העברי כיוון שלא שילמו חובות ולא הייתה ברירה.

יש להדגיש שחוק היסוד חל גם על רשויות המדינה.

רשות ההוצל"פ כאשר היא ממלאת את תפקידיה המנהליים הקבועים בחוק, היא פועלת גם במישור המנהלי והחוקתי הפעולות צריכות להיות חוקתיות ועל פי כלל המשפט המנהלי – שמירה על עקרון השוויון, לא להפלות בין חייב לחייב, לא לעשות העדפת נושים, לשמור על עקרון תום הלב, עקרון העדר שיקולים זרים, מידתיות ועוד עקרונות וכללים מתחום המשפט המנהלי.

20.3.2009 - שיעור מס' 2.

ההגנה על זכות הקניין עומדת במרכז דיני ההוצאה לפועל גם מזווית הראייה של החייב וגם של הנושה. לזוכה יש זכות קניינית באגד הזכויות שבפסק הדין. הזכויות בפסק הדין הן קניין היות שיש להם ערך כספי, גם פינני הוא קנייני כי אם יפונה הנכס תישאר לי זכות קניין נקייה בדירה ואוכל לנהוג בה מנהג בעלים, וגם הריסה זה קנייני היות שיישאר לי מגרש נקי.

אנחנו צריכים לשמור על זכות הקניין של היחיד (או החברה) במידה הראויה והמידתית. למשל ס' 38 לחוק הוצל"פ - עד מאי 2009 ניתן לפנות אנשים מדירה ללא מתן סידור חלוף, ממאי 2009 צריך יהיה לתת סידור חלוף. הועדה החליטה שאם יפנו ללא סידור חלוף זהו עושה. הדיור החילופי תלוי בנסיבות, זה יכול משכנתאות חדשות וגם ישליך על המשכנתאות הישנות.

ניתן לומר שעד בג"צ פר"ח כולל, הגישה הייתה נטייה חזקה מאוד לטובת החייבים. לפני פר"ח היה ניתן לאסור חייבים גם ללא חקירת יכולת רק על סמך אי התייצבותם. אין בבג"ץ פר"ח אף מילה שיש להתחשב בזוכה. בפר"ח העבירו ביקורת לאחר שחוק היסוד כבוד האדם וחירותו נכנס לתקפו, פסה"ד יצר רפורמה בדיני המאסרים. הוא לא ביטל אותם ולא אמר שצריך לבטל אותם. פסה"ד נכתב ע"י השופט אלון שכתב את הספר "הוצל"פ במשפט העברי", הוא אמר שפר"ח לא חל על מזונות, כמו כן הוא אמר שהמאסרים עוברים למדף האחורי והעיקולים למדף הקדמי, כלומר יש להעדיף עיקולים כי הם יותר קלים ממאסרים. המרצה אומר שלעיתים מכירת נכס לצמיתות פוגעת יותר, מאשר מאסר של מספר ימים. בפר"ח הייתה התעלמות ממה יעשו הזוכים להם מגיע כסף. השופט אלון אמר שהיו תקופות במשפט העברי שחכמים אמרו שהדור גורם (=המצב החברתי) לכך שחייבים לאסור אנשים. בגולה אנשים היו נאסרים ככול שהייתה לרשויות אוטונומיה לאסור, למשל "ועד ארבע הארצות" בפולין ומקרים נוספים.

עברו שנים, והגענו פס"ד יוסי גמזו. גמזו היה 20 שנה באוסטרליה והצטבר לו חוב מזונות של למעלה ממיליון שקל. פסה"ד דיבר על מס' נושאים. נתרכז בנושא של חוק היסוד ביחס להוצל"פ. ברק דיבר על כך שיש לנהל את ההוצל"פ תוך התחשבות קודם כל בזוכה ואח"כ יש להתחשב גם בחייב. אין ראייה שמה שנאמר בחקירת יכולת זאת האמת, אבל אם אין לנו ראיה לסתור מה שאומר החייב מקבלים את זה, וקשה לסתור זאת. בגמזו הכירו בזכות החוקתית של הזוכה, בזכויות שהוקנו לו בפסה"ד וזכותו לממש את זכויותיו בפסה"ד באמצעות ההוצאה לפועל. האינטרס של הזוכה הפרטני הוא לא רק שלו, אלא גם אינטרס חברתי כללי שהציבור יודע שפסקי דין מבוצעים בהוצל"פ בדרך של גביה יעילה. זאת רטוריקה שיפוטית היות שהמעשה נמצא בפער רב מין הרטוריקה העיונית.

ברק אומר מטבע הדברים שמאזנים את הזכויות החוקתיות של הזוכה והחייב. הראשון יהיה לטובת של הזוכה, היות שהדיון הסתיים וזכותו של הזוכה התגבשה. לחייב היה יומו בבית המשפט ונפסק מה שנפסק, לפיכך, איזון הזכויות יפגע יותר בחייב מאשר בזוכה. זהו המצב המשפטי שעומד היום.

אם נתאר בגדול את ההבדל בין גישתו של המחוקק, לגישתו של ביהמ"ש העליון, הבדיקה של הוראות החוק ודברי ההסבר מלמדים שלכנסת יש סימפטיה לחייבים, לעומת ביהמ"ש העליון מעמיד את המורל לתת זכות קדימה לזוכה, ללא העמדת החייב כמקרה סוציאלי. אסור להתעמר בחייבים שאין להם, בגלל כבוד האדם. גם אלו שיש להם, זה לא יהיה בדרך של התעמרות, אלא לשמור גם על כבודו. מאידך יש לראות גם את כבודו של הנושה. שמגר – לא כול נושה הוא האיש

העשיר והרע, יש נושים שמצבם יותר גרוע ממצבם של החייבים. למשל, בעניינים של "שכר מולד" או שכשהנושה נותן הלוואה לחייב עשיר, וזה אינו מחזיר את ההלוואה הזו.

במאמר נכתב : מדוע כבודו של הנושה שמנסה ללא הצלחה לגבות חוב פסוק שלו, חשוב למערכת המשפט פחות מכבודו של החייב....
הנושה אינו תמיד מוסד בנקאי, והחייב אינו תמיד עני מרוד.

לשכת הוצל"פ - מבנה, מנגנון וסמכות מקומית:

יהיה ארגון מחדש של המערכת.

לא תהיה יותר לשכת הוצל"פ בכול בימ"ש שלום, אלא תהיה לשכת הוצל"פ במחוז. אבל אדם שירצה להגיש בקשה ללשכת הוצל"פ מחוזית יוכל לפנות לכול ביהמ"ש במדינה ולהגיש את בקשתו והמערכת חייבת להעביר את הבקשה לתעודתה.
בכול לשכה מכהן **רשם ההוצאה לפועל** (במקום ראש הוצל"פ) ו**מנהל לשכת הוצל"פ** (במקום המוציא לפועל).

לרשם ההוצל"פ יש חסינות, כמו לשופט, לפי ס' 73 לחוק הוצל"פ לעוולות שהוא מבצע במהלך מילוי תפקידו. לפני כן היו תביעות נגד ראשי הוצל"פ היות שראו אותם כעובדים מנהליים ולא כשופטים.

חסינות
(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

73א. מבלי לגרוע מהוראת סעיף 8 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], לא תוגש נגד רשם ההוצאה לפועל תובענה על עוולה שעשה במילוי תפקידו.

לרשם ההוצאה לפועל אין סמכות לעכב ביצוע של פסקי דין. הסמכות היא של ביהמ"ש שנתן את פסה"ד – זה לפי ס' 16 ו-17 לחוק הוצל"פ.
לעיתים יש לו סמכות לעכב את פסה"ד, למשל בהתנגדות לביצוע שטר יש עיכוב הליכים חובה (אוטומאטי), אם ההתנגדות הוגשה במועד ויש תצהיר. אותו דבר בהגשת פס"ד.
בטענת "פרעתי" יש שיקול דעת לרשם ההוצאה לפועל.

16. (א) ביקש החייב להשהות הליך או להימנע ממנו, רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות כמבוקש בתנאי שהחייב המציא ערובה להנחת דעתו; אולם רשאי הוא לפטור את החייב ממתן ערובה, אם ראה הצדקה לכך לשם מניעת עיוות דין.

השהיית הליך
ואי-נקיטתו
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ב) מנהל לשכת ההוצאה לפועל לא ישהה הליך ולא יימנע ממנו אלא לפי החלטה של רשם ההוצאה לפועל.

17. (א) לא יעוכב ביצועו של פסק הדין אלא לפי הוראות חוק זה או לפי צו של בית משפט.

עיכוב ביצועו של
פסק דין

(ב) ציווה בית משפט לעכב ביצועו של פסק הדין או חלק ממנו, לא יינקט כל הליך לביצועם.

(ג) בוטל צו העיכוב, יימשכו ההליכים; הליכים שננקטו לפני שהומצא למנהל לשכת ההוצאה לפועל צו העיכוב, יעמדו בעינם ואין צורך לשוב ולנקטם לאחר ביטול צו העיכוב, אלא אם ראה רשם ההוצאה לפועל צורך בכך.

(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

יש ניתוק בין הנהלת מערכת בתי המשפט למערכת ההוצאה לפועל. ההוצאה לפועל הועברה כגוף ארגון למשרד המשפטים והיא כפופה למשרד המשפטים.

תהייה הפרדה בין רשמי בתי המשפט לרשמי ההוצאה לפועל. ההוצאה לפועל תעסוק בנפרד מרשמי ביהמ"ש. יהיו רשמים של בית משפט השלום, ורשמי הפונקציה של הוצאה לפועל.

מנהל לשכת ההוצאה לפועל הוא ראש הצוות הביצועי המנהלי. של הפקידים ואחראי על תקינות עבודתם של הקבלנים יש לו סמכות עצמאיות משל עצמו. כמו קביעת הוצאות לביצוע הליך, למשל אישור של הוצאות פינוי, או לאשר הוצאות של שכירת משאיות ועוד. על החלטתו של מנהל ההוצאה לפועל יש ערר (לא ערעור). המוצא לפועל אמנם כפוף לרשם הוצל"פ, אבל יש לו סמכות משל עצמו לפי 80(א) לחוק הוצל"פ. כאמור, ניתן להגיש ערר על פעולתו, אם ניטען שהוא פעל בחריג מסמכות זה מוגש לראש הוצאה לפועל תוך שלושה ימים.

ערר וערעור
(תיקון מס' 9)
תש"ן-1990
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

80. (א) הוצאה עצמו נפגע על ידי פעולה של מנהל לשכת הוצאה לפועל או החלטה שלו לפי סעיף 4א, רשאי להגיש ערר לפני רשם ההוצאה לפועל.

יש שתי פונקציות חדשות:

1. **שופט שלום הממונה על רשמי ההוצל"פ** - בדרגה של נשיא בינתיים התמנה מישחו.
2. **מנהל מערכת ההוצאה לפועל בהיקף ארצי**. – היה תפקיד כזה אבל לא סטטוטורי. היום יש על פי חוק עם כללי עבודה שיחייבו את לשכות ההוצל"פ בכול הארץ וזאת פונקציה חשובה מאוד. הוא אחראי כלפי שר המשפטים על תקינות המערכת.

ועדת האישורים.

אין מתמנים קבלנים, ואיך נוהגים עם קבלנים שנהגו שלא כדין.

עוד מהחוק הקודם – מנהל לשכת הוצל"פ יכול להטיל על כל פקיד של ביהמ"ש ועל כל קבלן מורשה ביצוע פעולות של ההוצל"פ. קבלן מורשה צריך לקבל אישור של ועדת האישורים שמורכבת מ: 1. שופט שלום, 2. נציג המשטרה 3. נציג משרד המשפטים.

נציג המשטרה בועדה, כדי שתהיה לנו אפשרות בלימה שלא להכניס עבריינים, כדי שארגוני פשיעה לא השתלטו על התחום הזה.

ועדת המינויים משמשת גם כוועדת משמעת. נקבע קוד אתי בס' 37 לתקנות ההוצאה לפועל שנלקח מתקנות חוקרים פרטיים עם השינויים המתאימים. הפרת אחד מתתי הסעיפים בסעיף זה, מהווה עילה להעמדה לדין והועדה ליכולה לבטל, לשלול, או להתלות את רישיונו של הקבלן. הקבלנים רשאים לבצע פעולות באמצעות אחרים אבל חייבים להיות בשטח בעצמם, ולא רק לשלוח את העוזרים שלהם. המדינה לא נושאת באחריות. הם צריכים להפקיד ערבות אישית ופוליסת ביטוח לתקופה של הרישיון.

תקנות ההוצאה לפועל, תש"ם-1979

37. חובותיו של בעל תפקיד [תיקון: תשנ"ב]

- (א) על בעל תפקיד יחולו כל החובות המוטלות על מוציא לפועל בחוק ובתקנות שלפיו.
- (ב) מבלי לגרוע מן האמור בתקנת משנה (א) או מכל חובה המוטלת על בעל תפקיד בחוק ובתקנות אלה או בכל דין אחר, בעל תפקיד -

- (1) יבצע את תפקידו בנאמנות, במסירות ובהגינות וימלא בקפדנות אחר הוראותיהם של ראש ההוצאה לפועל ושל המוציא לפועל שבתחום סמכותם הוא פועל, ואחר סדרי המינהל שיקבע מנהל בתי המשפט;
- (2) יציג את עצמו כמי שפועל מטעם המוציא לפועל בלבד, ולא יתחזה כשוטר או כפקח;
- (3) לא יעביר את כתב הטלת התפקיד לאחר ולא יתיר לאחר את השימוש בו;
- (4) לא יקבל מכל אדם שהוא תמורה כספית או טובת הנאה חומרית אחרת, פרט לסכום שקבע המוציא לפועל כהוצאות בעד פעולה שביצע על פי כתב הטלת התפקיד.

איך תוקפים החלטה של ועדת אישורים?

בעבר זה היה ערר למחוזי.
כיום זה ביישבו כבית המשפט לעניינים מנהליים. בהיותה רשות מנהלית לפי ס' 24 לחוק בתי המשפט לעניינים מנהליים. מגישים עתירה מנהלית. יש זכות הטיעון של הצד השני וכול מה שחייבת בו רשות מעין שיפוטית.

מהם המסמכים שמתבצעים בהוצל"פ:

שלוש קבוצות עיקריות:

1. פסקי דין של בתי משפט אזרחיים וגם של בתי דין דתיים. - למשל פינוי, נזיקין, מזונות ועוד. פסקי דין של בתי הדין הדתיים גם רבניים וגם של עדות אחרות. הגדרה בסעיף 1 לחוק :
בחוק זה -

"בית משפט" - לרבות בית דין דתי;
"פסק דין" - פסק דין או החלטה אחרת של בית משפט בענין אזרחי, לרבות החלטה על תשלום הוצאות בענין שאינו אזרחי;

2. פסקי דין פליליים שיש להם אלמנט אזרחי. – אם במסגרת פס"ד פלילי מחייבים את הנאשם לפצות את המתלונן או את המדינה, או מחייבים את המתלונן לפצות את נאשם (זה נדיר ורק אם הוגשה תלונה בזדון).

3. כל המסמכים שמתבצעים בהוצל"פ לפי 81, 81א, 81ב. – זאת הקבוצה הגדולה ביותר.
81. משכנתאות רשומות על מקרקעין, וכן החלטות, צווים, פסקי דין ומסמכים שנקבע לגביהם בכל דין כי יש לבצעם כמו פסק דין של בית משפט,.....
- 81א. (א) שטר חליפין, שטר חוב ושיק כמשמעותם בפקודת השטרות (בחוק זה - שטר) ניתנים לביצוע כמו פסק דין של בית משפט;.....

ביצוע תביעה על
סכום קצוב
(תיקון מס' 24)
תשס"ג-2002
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

181א. (א) תביעה שהיא אחת מאלה :

- (1) תביעה על סכום כסף קצוב הבאה מכוח חוזה או התחייבות מפורשים, שיש עליה ראייה בכתב ;
- (2) תביעה הבאה מכוח חיוב לשלם סכום כסף קצוב שעילתו בהוראה מפורשת של חיקוק, ניתן לבקש לבצעה בהוצאה לפועל כמו פסק דין של בית משפט בכפוף להוראות סעיף זה,.....

תת קבוצה של הקבוצה השלישית : פסקי דין שניתנים לפי חיקוקים מסוימים - למשל חיקוקים של משרד החקלאות שבהם יש חיוב כספי אזרחי של משרד החקלאות כלפי חקלאים. החקיקה אומרת לנו שהמסמכים אלו, שיכולים להיות צווים של ראשי אגפים או מנכ"ל משרד החקלאות יכולים להתבצע כמו פסק דין. אם מדברים על מסמך שלפי חוק מסוים מטיל חיוב על אדם, שהופך מכוח החיוב חייב. אם זה פסד אין בעיה, בית דין זה בסדר, אבל אם יש מסמך של ראש אגף הצומח למשל, או מנכ"ל משרד התחבורה למשל, קודם נבדוק את המסמך וניראה על איזה סעיף הוא מסתמך. בודקים בחוק המתאים, למשל חוק הגנת הצומח, האם אותו מסמך מתבצע לפי חוק ההוצאה לפועל. כמעט תמיד נמצא שהמסמך הזה הוצא לפי החוק ומתבצע גם על פי חוק. למשל קנסות והתשלומים לאגרת טלוויזיה.

שטרות וצ'קים, שטרי משכון ומשכנתא אלו קיימים מאז ומתמיד, מאז שנות ה 60, וגם פסקי דין של בית המשפט לעניינים מנהליים. רשימת בתי הדין מנהליים נמצאת בתוספת לחוק בתי דין מנהליים. בודקים בתוספת ורואים אם בית הדין מופיע בתוספת, הוא כשיר. בתי דין לעבודה גם שייכים לקבוצה זאת.

תת קבוצה נוספת היא, של מימוש ערובה שניתנת במסגרת הוצאה לפועל זאת קבוצה קטנה, אבל זהו סעיף חכם מאוד - סעיף 83. בסעיף זה נאמר :

חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967

83. ביצוע ערובה

ניתנה ערובה לפי חוק זה וראש ההוצאה לפועל נתן צו לממש אותה או לחלט אותה, תבוצע הערובה כאילו היתה פסק דין.

רשם הוצל"פ מוסמך לבצע כל מיני פעולות כנגד מתן ערובה מצד החייב או צד ג'. למשל לבטל צו יציאה מהארץ תמורת ערובה, ואם החייב לא יחזור לארץ רשאי ראש ההוצל"פ לממש או לחלט את הערובה, ואם זה תיק מזונות הערב ישלם את חוב המזונות עד שהילדים יגיעו לגיל 18 ואפילו 21 .

ערובה ניתן לתת גם במסגרת "פרעתי"

ראש הוצל"פ מסוגל לממש ערובה זאת ודינה כדין פסק דין והיא ניתנת לביצוע בהוצל"פ. ניתן לערער, על האישור של ראש ההוצל"פ, לפי ס' 83 והערעור הוא לבימ"ש השלום.

אישור ראש ההוצאה לפועל נותן לה תוקף של פס"ד. כאמור, ניתן לערער על הערובה לבית משפט השלום ואם ביהמ"ש יבטל את הערבות היא תתבטל. אם למשל יתבטל פסה"ד עליו ניתנה הערובה, כמובן שתתבטל גם הערובה. היות שהטפל הולך אחרי העיקר.

עוד תת קבוצה. קבוצה קטנה בהוצל"פ – פסקי דין לפי ס' 61 לחוק ההוצאה לפועל. אם פס"ד מחייב מסירת נכס ומטעמים אובייקטיביים לא ניתן לבצע את פסק הדין, אז אפשר להגיש תביעה כספית ולהמיר את החיוב לתת נכס לפסק דין כספי.

61. (א) הטיל פסק הדין על החייב למסור נכס, יתפוס מנהל לשכת ההוצאה לפועל את הנכס וימסרנו למי שזכאי לקבלו לפי פסק הדין.

מסירת נכס
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ב) קבע מנהל לשכת ההוצאה לפועל שלא ניתן לתפוס את הנכס ולא נקבע בפסק הדין הסכום שיש לשלם תמורתו, רשאי הזוכה לפנות לבית המשפט שנתן את פסק הדין ולבקש שישום את הנכס, ומשנקבעה השומה יוצא פסק הדין לפועל כאילו נקבע בו סכום השומה מלכתחילה.

27.3.2009 - שיעור מס' 3.

הערה ראשונה :

כשנפסק **פיצוי לטובת המתלונן נגד הנאשם** - המדינה היא זו שצריכה לגבות את הכסף לפי פקודת המיסים גבייה, והמתלונן לא צריך לעשות דבר. לעומת זאת אם **הפיצוי מוטל על המתלונן לטובת הנאשם** - דבר שקורה לעיתים רחוקות, למשל בתלונת שווא, במקרה כזה מבצעים את פסה"ד דרך הוצל"פ.

הערה שנייה : הבחינה – **חומר סגור**. בבחינה שני חלקי :

1. חלק ראשון : 20 שאלות אמריקאיות 4 נק' לשאלה – סה"כ 80 נק'.
לדוגמא : ערעור מוגש על החלטת ראש הוצל"פ ל : **א. רשות לבימ"ש השלום**. ב. רשות למחוזי. ג. זכות לשלום. ד. זכות למחוזי.
2. חלק שני. שתי שאלות מתוכן בחירה באחת - בכול שאלה שתי שאלות משנה. התשובה עליהן 4-5 שורות.
למשל : מה היתרון של ערובה שניתנת בהוצאה לפועל? – התשובה : ראש הוצל"פ יכול לממש ערובה זאת להבדיל מערובות אחרות – זאת תשובה של שורה וחצי וזה מספיק.
דוגמא נוספת : באיזה מידה בימ"ש והוצל"פ יכולים לתת סעדים זהים? על זה נדבר באריכות אבל ניתן להשיב על זה בכמה שורות.

סעדים שהינם בחוק הוצל"פ ובתי המשפט

האם, מאז שנחקק חוק הוצל"פ, בתי המשפט יכולים לתת סעדים של הוצל"פ ?
התשובה: כן. בנסיבות מסוימות.

בפרשת ענבר נ' ענבר משנת 1981 נאמר שתכליתו של חוק הוצל"פ היא לבצע פסקי דין. לכן ככלל אנחנו פונים להוצל"פ כדי לבצע פסקי דין. פסקי דין כולל כול החבילה שדובר עליה בפעם הקודמת.

אבל המציאות חזקה מהחוק וחלה התפתחות בתחום ההוצל"פ. הוברר שיש מצבים בהם אובייקטיבית ההוצל"פ אינה יעילה, והיא עומדת בפני מצבים עובדתיים שהיא איננה יכולה לתת להם תשובה מקצועית טובה. למשל, בפס"ד בעניין חברה של לב דיזינגוף - קומפי דה פריזיין נ פלטו שרון. ההליך שם לא היה יכול להתברר בהוצל"פ, היות שההוצל"פ יעילה כשיש לבצע פס"ד פשוטו כמשמעו, אבל אם תוך הביצוע מסתבר שהסדרים מורכבים יותר, מורכבים מדי מכדי שיתבצעו בהוצל"פ, למשל אם יש מחלקות בין בעלים על בעלות בפרויקטים, ותוך הסכסוכים יש להחליט על זכויות קנייניות, אזי יש לבצע את הליכי ההוצל"פ ע"י בית משפט, לפי תקנה 388 לתקסד"א - כינוס נכסים.

תוך כדי דיון בבעיות שמתעוררות ביהמ"ש יכול לתת הוראות גם לגבי הוצל"פ וגם להחליט על בעלויות תוך כדי דיון ולהחליט על פיתרון לשאלה אחרת שמתעוררת במישורים שראש הוצל"פ לא יכול לטפל בגלל מורכבות העניין וחוסר סמכות עניינית בענייני בעלויות. במקרה כזה, העניינים יכולים להיות משולבים בין ההוצל"פ ובין ביהמ"ש המחוזי שיכול לפקח על פעולות ההוצאה לפועל, ואז אלו הליכים משולבים, ואין הכוונה רק לפירוקים שהיא סידרה נפרדת, אלא השופט בר אופיר מתכוון להליכים בדומה להליכים במסגרת החברה הצרפתית "לב דיזינגוף" הנ"ל, ובצורה זאת משלבים בין הוצל"פ לבית המשפט.

388. (א) הוגשה בקשה למינוי כונס נכסים, רשאי בית המשפט, או רשם שהוא שופט, אם הדבר נראה לו צודק ונוח, לעשות, לפי טופס 45, את הדברים האלה:

מינוי כונס נכסים
[264]

(1) למנות כונס נכסים לכל רכוש, בין לפני מתן פסק הדין ובין לאחריו;

(2) לסלק כל אדם מהחזקת הרכוש או ממשמורתו;

(3) להעמיד את הרכוש להחזקתו, למשמורתו או לניהולו של כונס הנכסים;

(4) להעניק לכונס הנכסים את הסמכויות שבידי בעל הרכוש, כולן או מקצתן, כפי שייראה לבית המשפט או לרשם כאמור, בכל הנוגע להגשת תובענות והתגוננות בהן, מימוש הרכוש, ניהולו, שמירתו, שימורו והשבחתו, גביית דמי שכירות ורווחים מן הרכוש ואופן השימוש בהם וחתומה על כל המסמכים.

(ב) בית המשפט או הרשם הדין בבקשה יביא בחשבון את סכום החוב שהמבקש תובע, את הסכום שכונס הנכסים יכול להשיג לפי המשוער ואת ההוצאות המשוערות הכרוכות במינויו, ורשאי הוא, אם נראה לו הדבר, להורות על עריכת חקירה בעניינים אלה או בעניינים אחרים לפני המינוי.

הוצאה לפועל מן היושר.

הוצאה לפועל מן היושר - לקוחה מהמשפט האנגלי, וקיימת בארץ מאז קום המדינה. זהו שם כולל להליכי הוצל"פ המתקיימים מחוץ להוצל"פ. למשל, במקרים בהם דובר לעיל, באמצעות **כונס נכסים**. פסה"ד המנחה הוא פס"ד רוט. הוצאה לפועל מן היושר תיעשה גם במקרים מיוחדים באמצעות פקודת המיסים גבייה, באמצעות כונס נכסים. פקודת המיסים גבייה עוסקת בגביית מיסים למען המדינה. בספרו של השופט אילון על הוצל"פ במשפט העברי כתב המרצה מאמר על הוצל"פ במשפט העברי, ושם הוא הוסיף בדיחות המלמדות על מוסר התשלומים הנמוך במקומותינו מימים מימיה. ההוצאה לפועל באה מדיני היושר, דיני האקוויט. אצלנו זה הפך לס' 388 לתקסד"א. אליו הולכים כל פעם שלא מוצאים פיתרון בהליכי הוצל"פ רגילים. נוהרים מאוד במתן צווי כינוס זמניים, שלא במסגרת פירוק אלא בהוצל"פ, מן היושר היות שכינוס הנכסים יכול להפריע לחייב בעסקיו. לפיכך, ממעיטים בזה לרוב. בד"כ מעדיפים לא לתת מינוי לכונס נכסים זמני אלא לחכות ולמנות כונס נכסים רק אם מתברר שיש מקום לכונס נכסים קבוע.

הליכי מאסר

בנושא זה יש שינוי מהותי החל מ 16 למאי 2011. בג"ץ פרי"ח חולל שינוי בסדר העדיפות בהוצל"פ. ממנו ועד היום מעדיפים הליכי עיקול מיטלטלין על פני מאסרים, למרות שבבג"צ פרי"ח נעשו שינויים גם לגבי מאסרים, גם לפי הדין הקודם נהגו באופן דומה. בבג"צ פרי"ח הכניסו אלמנט של חקירת יכולת, לפיו לא מוציאים צו מאסר אם החייב לא התייצב לחקירת יכולת. הסעיף הוא 70 לחוק וכותרת השוליים של הסעיף החדש שיכנס לתקפו בעוד כחודשיים יאפשר מאסר רק לחייב בעל יכולת. כלומר, המאסר יוטל רק על חייב בעל יכולת שמסרב לשלם.

70. (א) רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת הזוכה, לתת צו מאסר נגד החייב בשל בזיון ההוצאה לפועל, בין אם הוכרז מוגבל באמצעים ובין אם לאו, לתקופה שלא תעלה על שבעה ימים, אם נתברר לו כי התקיים אחד מאלה:

- (1) החייב הוא בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו, כאמור בסעיפים 67, 69 או 69א(ד);
- (2) החייב הוא בעל יכולת למלא אחר צו תשלומים שניתן לפי חוק זה והוא לא מילא אחריו, או לא שילם שיעור מהשיעורים שנקבעו לפיו;
- (3) החייב לא מילא אחר החלטה שניתנה לפי סעיף 69ג(ב);
- (4) (נמחקה).

(ב) (בוטל).

(ג) לא יינתן צו מאסר נגד חייב אלא לאחר שהובא לפני רשם ההוצאה לפועל על-פי צו הבאה לפי סעיף 69ב, או לאחר שבא לפניו בדרך אחרת; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על מתן צו מאסר לפי סעיף קטן (א), נגד חייב שהוא בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו כאמור בסעיפים 67(ד) או 69א(ד), או נגד חייב שלא קיים הוראות צו תשלומים שניתן לגביו לפי הצעתו או לפי הסדר בכתב עם הזוכה.

מאסר חייב בשל בזיון ההוצאה לפועל (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008 (הוראת שעה) תשס"ט-2008

(תיקון מס' 19) תשנ"ט-1999

(תיקון מס' 19) תשנ"ט-1999 (תיקון מס' 19) תשנ"ט-1999 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ד) חייב שנאסר יובא שוב לפני רשם ההוצאה לפועל, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום 48 שעות ממועד מאסרו; הובא החייב כאמור, רשאי רשם ההוצאה לפועל לבטל את צו המאסר או לקצר את תקופת המאסר, בתנאים שייראו לו, ולתת כל החלטה אחרת שתיראה לו בנסיבות הענין; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על חייב שנאסר מכוח צו שניתן במעמד החייב לפי סעיף 69(ג).

(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ה) נתן רשם ההוצאה לפועל צו מאסר לפי סעיף קטן (א)(1) נגד חייב שהוא בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו, בשל אי התייצבות לחקירת יכולת כאמור בסעיף 67(ד), או בשל אי התייצבות לבירור כאמור בסעיף 69(ד), לא יבוצע צו המאסר אלא לאחר שהומצאה התראה לחייב; בהתראה יצוין כי רשם ההוצאה לפועל הורה על מאסרו וכי צו המאסר יבוצע במועד שלא יקדם מ-14 ימים מיום משלוח ההתראה, אלא אם כן ייפרע החוב או תינתן החלטה אחרת על ידי רשם ההוצאה לפועל.

(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

כאמור, זה היה הדין גם קודם לכן, לא אוסרים חייבים אלא אם כן הם סרבנים. המאסר בהוצל"פ אינו הליך של ענישה, אלא רק כפיית תשלום לסרבן בעל יכולת. עובדה היא שברגע שהחייב או משפחתו מביאים כסף לבנק הדואר, ומציגים בקבלה לראש ההוצל"פ, האסיר מייד משוחרר.

טיפ - אם אוסרים חייב באמצע הלילה ורוצים לשחררו ניתן לשלם בדואר בבית הנתיבות בבן גוריון ובבוקר ניתן לשחרר אותו.

הסטטיסטיקה של מאסר של לילה אחד כאשר מביאים את העצור שחובה להביא אותו תוך 24 שעות לאחר התיקון, ולפני כן היה 48 שעות. גם לפני התיקון, בפועל היו מביאים את החייבים למחרת בבוקר.

מישהו הביא לכנסת סטטיסטיקה שחייבים יושבים יומיים. אבל לרוב יוצא שמדובר במצב שמתחילים לאסוף את החייבים ב 8.00 בערב, עד שמגיעים לאבו כביר זה כבר 3 בבוקר. מ 8.00 (20.00) בערב ועד 24.00 זה נחשב יום אחד, ומ 24.00 ועד הבאה לראש הוצל"פ בבוקר זה נחשב עוד יום. זה נחשב יומיים אך בפועל מדובר בקושי ב 12 שעות, כי בבוקר מובאים לראש ההוצל"פ. ראש הוצל"פ יכול לבטל את פקודת המאסר, יכול לצמצם אותה ויכול להפחית את סכום המאסר. המאסר הוא ל- 7 ימים לחוב, ומכסימום ל 30 יום.

בתום 30 יום יש להמתין 30 ימים, נותנים לחייב חופש. רק אחרי 30 יום ניתן להוציא נגדו פקודת מאסר חדשה. אם הוא ישב בגין תשלום מסוים כבר, גם אם פחות מ 7 ימים, לא ניתן לאסור אותו עוד פעם בגין אותו חוב. אבל אם יש לזכור שלמרות שהחייב נאסר, הסכום עומד בעינו ולא נמחק (זה בניגוד לקנסות). מכאן שאם האדם מיצה את תקופת המאסר, ולא ניתן לעקול לו כלום, אזי הסיכוי לגבות ממנו הוא אפסי.

בעקבות החוק החדש תהייה ביקורת עוד יותר חמורה לגבי מאסרים. יהיה צורך להקדים למאסר לא רק חקירת יכולת, אלא גם נצטרך להשתמש בהליכים חדישים של הגבלות שמוטלות על חייבים, ונצטרך לעבור להליך של עיקולים, עד כמה שאלו יהיו יעילים.

מדיניות החוק החדש היא לצמצם את עיקול המיטלטלין השמישים בבית כמו מחשב, טלוויזיה וכד'. כמובן שקולנוע ביתי ניתן יהיה לעקל. בתקנות שהוצאו יש גם ערכים של טלוויזיות מחשבים וכד'. ככול שאלו יותר יקרים כך יהיה אפשר לעקל אותם ביתר קלות. לפי החוק החדש צו מאסר

שניתן יהיה תקף לחצי שנה, כלומר חקירת יכולת תהייה תקפה לחצי שנה ולאחר שיעברו שישה חודשים יהיה צורך לזמן את החייב לחקירת יכולת נוספת. זהו הליך מיותר היות שלפי ס' 69ב : חייב רשאי להגיש בקשה לשינוי הוראות התשלום.

69ב. חייב רשאי, בכל עת, להגיש בקשה לשינוי הוראת תשלום שניתנה לפי סעיף 69א או לשינוי כל צו תשלומים שניתן לפי חוק זה, אם חל שינוי ביכולתו לפרוע את החוב בתשלומים שנקבעו; הוראות סעיף 7א יחולו, בשינויים המחויבים, על בקשה לשינוי כאמור.

בקשה לשינוי צו תשלום או הוראת תשלום (תיקון מס' 15) תשנ"ד-1994

כלומר, אין צורך להביא את החייב לחקירת יכולת. יש שסתום ביטחון שמאפשר תיקון קושי או עוול שנגרם לחייב.

לא ניתן לפי החוק החדש להוציא צווי מאסר אלא אם החוב מגיע ל 2000 ₪ ומעלה. ככלל, השופט בר אופיר סבור שהאיזונים כיום שנעשו בחוק החדש טובים יותר ממה שהיה בטיטה הראשונה של החוק. לפני שמוציאים מאסרים יש ללכת להליכים של ההגבלות. אלו הליכים של קבלת מידע ממאגרי מידע לפיהם קובעים שהמאסר מוצדק בנסיבות העניין תוך התייחסות גם לנוק שייגרם לחייב. החייב חייב ליזום פעולה, לא להישאר אדיש לפנות להוצל"פ, בכול לשכת הוצל"פ שנוחה לו.

אחרי הוצאת פקודת המאסר ולפני הביצוע חייבים לשלוח התראה לחייב להודיע לו שעומדים לאסור אותו ולתת לו אפשרות לפרוע את החוב. זהו חלק בהרתעה נגד החייבים. התראה זאת מספיק לשלוח בדואר רגיל ולא בדואר רשום. מחכים 14 ימים ממשלוח ההתראה ורק לאחר 14 ימים ממשיכים בהליכים. ההתראה תהייה שונה מהנוסח שלה היום. היום כתוב שהחייב רשאי לבקש השעיה של המאסר ל-30 ימים. החייב יכול לבקש למנות לעצמו עו"ד, אם הוא כשיר לפי חוק הסיוע המשפטי, ולא רשאי למנות עו"ד לעצמו לצורך המאסר. יש להניח שרוב אלו שנמצאו זכאים לסיוע משפטי הם כאלו שלא כדאי לעשות נגדם הליכים וכדאי להפנות אותם להליך פשיטת רגל לפי ס' 15, כי ההוצאות יעלו על התשלומים שיתקבלו. את החייב שנאסר מביאים תוך 24 שעות (במקום 48 בחוק הישן) למרות שגם היום, קודם לחוק החדש, מביאים את החייב בפועל תוך כ-12 שעות משעה שהוא נעצר.

ביטול הליכי/ פקודת המאסר

בעניין זה לחוק יהיו שני חלקים :

האחד, במסגרת חוק ההוצאה לפועל.

השני, במסגרת תיקון 29 אשר יעמוד בפני עצמו.

בס' 57 של תיקון 29 במסגרת הוראת שעה למשך של שנתיים, על מנת לראות אם ביטול המאסרים יעבוד. כלומר, מ 16 מאי 2011 ועד 16 למאי 2013 לא יהיו פקודות מאסר בכלל, למעט מזונות שם ממשיכים את תהליכי המאסרים.

ב-2013 ישבו על זה מחדש ולפני כן שר המשפטים יצטרך לתת חוות דעת כל חצי שנה על כיצד מתקדמים הליכי ההוצאה לפועל. ב-2013 אם ירצו יצטרכו לקבוע סעיף חדש במקום הוראת השעה.

הביטול הוא הוראת שעה למשך שנתיים ובו נאמר בס' 57 שמיום 16.5.2011 סעיף 70 של המאסרים לא יבוטל, אלא הוא לא יקרא.

מתי לא מבצעים צווי מאסר?

לפי ס' 74 לחוק.

74. (א) צו הבאה או צו מאסר נגד חייב לא יבוצע כל עוד מתקיימת אחת מן הנסיבות האלה:

(1) החייב משרת שירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 או משרת שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008;

(2) ההבאה או המאסר עלולים להזיק לבריאותו של החייב;

(3) כתוצאה מן ההבאה או המאסר של החייב יישארו ללא השגחה או טיפול הולמים, קטין שבאחריותו של החייב ושרם מלאו לו 14 שנים, או אדם חסר-ישע התלוי בחייב;

(4) החייב מרצה מאסר פלילי או נמצא במעצר;

(5) לחייב יש מוגבלות אחרת שבשלה, לדעת השופט המבצע, בהתייעצות עם מפקדו הישיר, לא ניתן לבצע את הצו.

(ב) לא בוצע צו הבאה או צו מאסר מחמת אחת מן הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א), יירשמו במשטרה הפרטים על אותן נסיבות ברישום שיהיה פתוח לעיון הזוכה; המשטרה תודיע על כך לרשם ההוצאה לפועל שנתן את הצו, בטופס שייקבע, ומנהל לשכת ההוצאה לפועל ישלח העתק ההודעה לזוכה.

(ג) לא ניתן לבצע צו הבאה או צו מאסר, בשל היות החייב מחוץ לגבולות המדינה או בשל הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א), במשך תקופה העולה על ששה חודשים - בטל הצו.

(ד) רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת הזוכה, להורות על ביצועו של צו הבאה או צו מאסר שלא בוצע כאמור, אם ראה כי לא נתקיימה נסיבה המצדיקה את אי-הביצוע.

(ה) צו הבאה או צו מאסר לא יבוצע ביום שבת או יום מנוחה, מזהרי ערב אותו יום ועד לשעת צאתו; שר המשפטים יקבע מה הם ימי המנוחה לענין סעיף זה, בהתייעצות עם שר הדתות¹.

שכשהחייב משרת שירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון – זה יכול להיות סדיר או מילואים.

ככלל, חילי קבע כן ניתן לאסור, אבל לא זכור למרצה שאי פעם נאסר חייל בקבע כי תמיד ניתן לעקל לו את המשכורת ולעשות לו איחוד תיקים.

שוטרים ניתן לאסור אין את ההגבלה של החיילים. לגביהן יש להם משכורת ועושים להם איחוד תיקים ולא מגיעים לזה.

לא יכולים לאסור כשהחייב הוא חולה והמאסר עלול להזיק לבריאותו.

¹ סמכויותיו הועברו לראש הממשלה "פ תשס"ד מס' 5266 מיום 21.1.2004 עמ' 1642.

לא יכולים לאסור שכשהחייב הוא אסיר פלילי. למה? מכיוון שבחוק בתי המשפט יש הוראה שאם אדם חייב לבצע מאסר פלילי ואזרחי, אזי המאסר הפלילי נפסק והאסיר נכנס למאסר האזרחי, ומכיוון שהמאסרים האזרחיים הם קצרים אין מעוניינים להיטיב עם האסיר. הייתה תקופה שאסירי מזונות היו יושבים שבועות וחודשים במאסר. לגבי אסירי מזונות יש להם אפיון מיוחד. הם מוכנים לשבת הרבה זמן, העיקר לא שלשלם מזונות. זה נכון גם לסרבני גירושין שהתנהגותם עולה כדי התעללות בנשים ועל זה עוד ידובר. בהלכה העברית הייתה סנקציה של מלקות למסורבי גירושין. השופט בר אופיר סבור שיש לאמץ זאת, בעיקר לאור העובדה שלא ישתמשו בה בפועל, כי תמיד המסרבים יתנו גט לפני כן, כי הם לא ירצו להסתבך בעונש מלקות. לגבי מזונות יש להפריד בין מזונות לקרובים מדרגה ראשונה שהם : הורים ילדים ובני זוג. לגבי מזונות ילדים אין אבחנה של ילד נכה וניתן לאסור ללא חקירת יכולת. לעומת זאת קרובים מדרגה שנייה למשל דוד שמתחייב לתשלום על האחיינים, או סב שמתחייב לגבי הילדים, לגבי אלו כן תהיה חקירת יכולת לפני שיאסרו.

3.4.2009 - שיעור מס' 4.

פיגורי תשלום מזונות

לאלו שני מאפיינים :

1. החייב אינו יכול לשלם אותם.
2. המזונות שמצטברים מיום הגשת התביעה ועד למתן פסק הדין. – זהו פיגור אובייקטיבי שיכול לקחת מס' חודשים.

בעניין זה יש שני סעיפים : 69(ד), 69(ה) שמטפלים בבעיה הזאת לא רע.

69 (ד) נקבעו שיעורים בפסק הדין, יכול רשם ההוצאה לפועל, אם ראה הצדקה לכך, להפנות את בעלי הדין לבית המשפט כדי לבקש שינוי השיעורים שנקבעו. (תיקון מס' 4 תשל"ח-1978)

ס 69(ד) – קובע את העיקרון הכללי שאם תשלומים נקבעים בפסק דין, וזה יכול להיות שבית המשפט מלכתחילה בפסק הדין מחלק לתשלומים ביזמתו, או בהסכמת הצדדים. אם השיעורים נקבעים בפסה"ד, אזי כשפסה"ד מוגש לביצוע, ראש הוצל"פ לא יכול לשנות אותם, היות שזהו מעשה בית דין, אותו ראש הוצל"פ לא יכול לשנות. אם החייב לא יכול לעמוד בתשלומים של פסה"ד, אזי ראש ההוצל"פ יכול להפנות, מטעמים מיוחדים, את בעלי הדין לביהמ"ש שנתן את פסה"ד כדי לבקש את שינוי התשלומים.

69 (ה) הוראות סעיף קטן (ד) יחולו, בשינויים המחויבים, על מזונות שנפסקו בשל תקופה שקדמה למתן פסק הדין או על תשלומי מזונות שהצטברו בשל אי פרעון במועד, והכל מטעמים מיוחדים שיירשמו. (תיקון מס' 18 תשל"ח-1978)

סעיף 69(ה) - אומר שהסעיף הקודם חל גם על מזונות בשינויים המחויבים. זה בשני המאפיינים שדיברנו עליהם.

הפסיקה בפס"ד גמזו אומרת שטעמים מיוחדים צריכים להיות של ראש ההוצאה לפועל, הוא זה שיחליט אם יש טעמים מיוחדים להעביר את פסה"ד לבירור נוסף לביהמ"ש שנתן את פסה"ד. אומר השופט ברק מה יש לשקול בטעמים המיוחדים? – ראש הוצל"פ צריך לבדוק האם פסק הדין שניתן למזונות, או פיגורי המזונות, הוא כזה שאם לא יחלקו לתשלומים החייב לא יעמוד בהם ויהפוך את עצמו למקרה סוציאלי. זאת אחת ההלכות מפס"ד גמזו נ' ישעיה. כלומר, יש מנגנון ביטחון להבטיח אפשרות שחייבים ישלמו מזונות בתשלומים סבירים שמחד יספקו את צרכי הזוכה המזונות ומאידך החייב לא יהיה במצב שהוא לא מסוגל לקיים את עצמו. אלו ההוראות של הטעמים המיוחדים בקשר למזונות. אלו סעיפים חכמים שבאים לעזור לחייבים ומתחשבים בצרכים האנושיים שלהם בלי להתעלם מהצרכים של הנושים.

פרק ההגבלות על החייב

פרק זה בא לגוון את ההליכים של הוצאה לפועל ולהוסיף הליכים על ההליכים שישנם. ביחוד תהיה לו חשיבות ממאי 2011 כשיבוטלו המאסרים למשך שנתיים ואז פרק ההגבלות יעמוד למבחן במלוא כוחו. פרק ההגבלות מוכר למי שעוסק בהוצל"פ וגם בעניינים של בתי דין רבניים, סעיפי הביזיון שעוד נעמוד עליהם. ההגבלות שיכול להטיל ראש הוצל"פ דומות להגבלות שיכול להטיל בית משפט דתי רבני למי שאינו מופיע לדיון בתביעת גירושין או מסרב לתת גט. ניתן לומר שהוסיפו הוראות מהדין החילוני לדין הדתי, כדי לחזק את כוחו וסמכויותיו של הבית הדין הרבני. פרק ההגבלות חל על החוק החדש מיום 16.5.09 ההגבלות יתחילו לחול 6 חדשים מיום התחולה כלומר מ- 15.11.09. ככלל הכול נכנס לתוקף בעוד חודש וחצי ויש קטעים שיכנסו בהדרגה מאוחר יותר. כל עוד קיימים מאסרים, חייבים להפעיל סעיפים שפחותים ממאסר כמו הגבלות וקבלת מידע.

דוגמאות להגבלות:

הגבלת החייב מלקבל דרכון ישראלי או לחייבו להחזיר את הדרכון. - אם ברור שהחייב צריך את הדרכון מטעמי בריאות לא ישללו לו את הדרכון. **עיכוב יציאה מהארץ** – לא יתנו אם החייב צריך לצאת מטעמי בריאות. ניתן להוציא עיכוב יציאה מהארץ גם לפי סעיף 14 וגם לפי פרק ההגבלות. לפי פרק ההגבלות התנאים לקבלה יותר קשים. **הגבלת החייב כלקוח מוגבל בבנק** - למנוע ממנו לעשות שימוש בכרטיס אשראי יכולים למנוע מהחייב לייסד תאגיד או להיות בעל עניין בתאגיד. אם החייב כבר הקים תאגיד לא ישנו זאת ולא יפגעו בהתאגדות שכבר קיימת, על מנת לא לפגוע במי שכבר התקשר עם ההתאגדות. **הגבלת החייב מלקבל רישיון נהיגה** – יש לזכור את חוקי היסוד. הטלת הגבלות על רישיון נהיגה לא תהיה אם זה יפגע בעיסוקו של החייב, וביכולת לשלם את החוב, או אם רישיון הנהיגה חיוני בגלל נכות או נכות של בן משפחה שתלוי בו. אם הוטלה הגבלה על החזקת רישיון הנהיגה רואים אותו כרישיון שפקע בגלל אי תשלום ולא בגלל סיבות שיגרמו לו להיזקק למבחן נהיגה נוסף.

תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל

66א. הטלת הגבלות על חייב

התקיימו לגבי החייב התנאים כאמור בסעיף 66ב, ושוכנע רשם ההוצאה לפועל כי הדבר מוצדק
בנסיבות העניין, בהתחשב בפגיעה בחייב ובהליכים אחרים שננקטו לשם גביית החוב, לרבות הליכים
לקבלת מידע על החייב, ככל הנדרש, רשאי הוא להטיל על החייב הגבלה כמפורט להלן, אחת או
יותר, מיוזמתו או על פי בקשת זוכה, לתקופה ובתנאים שיקבע:

- (1) הגבלת החייב מקבל דרכון ישראלי או תעודת מעבר לפי חוק הדרכונים, התשי"ב-
1952, מהחזיק דרכון או תעודת מעבר כאמור או מלהאריך את תוקפם, ובלבד שיהיו
תקפים לצורך שיבה לישראל; הגבלה זו לא תוטל אם שוכנע רשם ההוצאה לפועל
שהיציאה מישראל דרושה מטעמי בריאותו של החייב או של בן משפחה התלוי בו;
- (2) עיכוב יציאתו של החייב מן הארץ; הגבלה זו לא תוטל אם שוכנע רשם ההוצאה לפועל
שהיציאה מישראל דרושה מטעמי בריאותו של החייב או של בן משפחה התלוי בו;
- (3) הגבלת החייב כלקוח מוגבל מיוחד, כמשמעותו בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-
1981;
- (4) (א) הגבלת החייב מעשות שימוש בכרטיס חיוב, כמשמעותו בחוק כרטיסי חיוב,
התשמ"ו-1986; לעניין זה דין הגבלה כדין סיום חוזה כרטיס החיוב בהודעת החייב;
הודעה על כך תינתן למנפיק בדרך שתיקבע, ויראו במועד קבלת ההודעה את מועד סיום
החוזה.
(ב) לא יראו הגבלה כאמור בפסקת משנה (א) כסיום חוזה בהודעת החייב, לעניין
הוראות בחוזה שלפיהן הלקוח חייב בתשלום כלשהו בשל עצם קיצורה של תקופת
השימוש בכרטיס החיוב, כגון חיוב החייב בתשלום עבור מתנות מותנות שימוש שקיבל
מהמנפיק;
- (5) הגבלת החייב מייסד תאגיד או מהיות בעל עניין בתאגיד, במישרין או בעקיפין, לרבות
יחד עם אחר או באמצעות אחר, ואם השתתף החייב בייסוד תאגיד או היה בעל עניין
בתאגיד – מתן הוראות לעניין הפסקת כהונתו או חברותו בתאגיד; אין בהוראות לפי
פסקה זו או בהפרתן כדי לגרוע מתוקפה של התאגדות או פעולה משפטית של תאגיד
שבו היה החייב מייסד או בעל עניין כאמור; לעניין זה, "בעל עניין" – כהגדרתו בסעיף
69ד(ב);
- (6) הגבלת החייב מקבל, מהחזיק או מחדש רישיון נהיגה; הגבלה זו לא תוטל אם שוכנע
רשם ההוצאה לפועל כי הטלתה עלולה לפגוע פגיעה ממשית בעיסוקו של החייב
וביכולתו לשלם את החוב או שרישיון הנהיגה חיוני לחייב, עקב נכותו או עקב נכות בן
משפחה התלוי בו; לעניין זה יראו את מי שהוטלה עליו הגבלה מהחזיק רישיון נהיגה
כמי שרישיון הנהיגה שלו פקע מחמת אי תשלום אגרה.

66 תנאים להטלת הגבלות

- (א) הגבלות לפי סעיף 66א לא יוטלו אלא בהתקיים אחד מתנאים אלה:
- (1) החייב הובא לפני רשם ההוצאה לפועל על פי צו הבאה לפי סעיף 69יב, או בא לפניו בדרך אחרת, הוכח לרשם ההוצאה לפועל כי הוא בעל יכולת המשתמט מתשלום החוב ולא ניתן הסבר סביר לאי התשלום, ובלבד שהחוב הפסוק או החובות הפסוקים במצטבר עולים על 500 שקלים חדשים;
 - (2) החוב הפסוק נובע ממזונות המגיעים מן החייב לבן זוגו, לילדו או להורה, למעט חוב מזונות שגובה המוסד לביטוח לאומי לפי חוק המזונות (הבטחת תשלום), התשל"ב-1972 (בחוק זה – חוק המזונות);
 - (3) החייב הוא בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו כאמור בסעיפים 67ג, 67ד), 69א(ד) או 69ג(ד), ובלבד שהתקיים אחד מאלה:
 - (א) חלפו שישה חודשים ממועד המצאת האזהרה לחייב בהמצאה מלאה, והחוב הפסוק או החובות הפסוקים במצטבר עולים על 2,500 שקלים חדשים;
 - (ב) חלפה שנה ממועד המצאת האזהרה לחייב בהמצאה מלאה, והחוב הפסוק או החובות הפסוקים במצטבר עולים על 500 שקלים חדשים.
 - (ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי –
 - (1) לקבוע הוראות לעניין דרכי הטלת הגבלות לפי פרק זה;
 - (2) לשנות, בצו, את התקופות והסכומים הקבועים בסעיף קטן (א).

ס' 66 - התנאים המוקדמים להטלת הגבלות. מספיק אחד מהם (לא מצטברים):

1. החייב הובא לפני הרשם או שבא מרצונו, והוכח לרשם שהחייב הוא בעל יכולת אבל הוא סרבן, והוא לא נתן הסבר לאי התשלום. ניתן לנקוט בהגבלות לגבי סרבן זה רק אם החוב עולה על 500 ₪.
2. החוב נובע ממזונות שמגיעים לבני משפחתו הגרעינית, כלומר משפחה מדרגה ראשונה : בן זוג, ילדים או הורים. אזי ניתן להטיל את הגבלות על אי תשלום מזונות. לא ניתן להטיל את ההגבלות כשמדובר בדרגה שנייה או שלישית של קרובה, כגון : אח לאח, סב לנכד, דוד לאחינו, לגביהם ההגבלות לא חלות. לא מטילים הגבלות על מזונות לפי חוק המזונות הבטחת תשלום, שהביטוח הלאומי גובה מחייבים לפי החוק. את הסכומים הללו לא רואים אותם כמזונות. הם משנים את מהותם כשהם נגבים על ידי המוסד לביטוח לאומי ולא על ידי הזוכה, ולכן לא יכולים להוציא צווי מאסר נגד חייבים לביטוח לאומי על פי פסק המזונות בלבד, אלא חייבים לעשות להם חקירת יכולת. ללא חקירת יכולת המוסד לביטוח לאומי לא יכול להוציא צו מאסר, כי החוב המגיע לו לא רואים כמזונות.
3. החייב הוא בעל יכולת שמשתמט מתשלום חובותיו לפי מס סעיפים שקבועים בחוק. יש להזכיר את החזקה המלווה את הליכי ההוצאה לפועל – נקי' המוצא שהחייב הוא בעל יכולת תשלומים, אלא אם כן החייב יוכיח מהי יכולתו האמיתית, או שאין לו יכולת בכלל. כלומר, נטל ההוכחה מוטל על החייב. הא צריך להוכיח מהי יכולתו, כי המידע נימצא אצלו, ויש כלל מדיני הראיות שמי שהמידע בידיו בנושא מסוים, גם אם נטל ההוכחה הכללי מוטל על הצד השני אז בעל

המידע חייב לתת הסברים ולגלות את המידה לבית המשפט ואם לא יביא את המידע יכול להיות שיפסקו נגדו.
לפיכך גם אם החייב לא התייצב לחקירה, אבל יש תנאי שחלפו 6 חדשים ממועד המצאת האזהרה לחייב בהמצאה מלאה, והחוב הפסוק עולה על 2500 ₪. אם חלפה שנה מספיק שהסכום יהיה 500 ₪.
שר המשפטים הוא הממונה על קביעת התקנות בקשר להגבלות. יש טיוטה של תקנות המסתובבת בין הגורמים וצוותי ההיגוי של החוק החדש. התקנות בשלב מתקדם של העריכה.

המצאה מלאה

יש שינוי במהותה של המצאה מלאה – לפי הדין הקיים משתמשים בהמצאה מלאה רק לתכלית אחת, אם רוצים לאסור את החייב יש לבצע המצאה מלאה.

להמצאה מלאה שני מאפיינים :

האחד, המצאה של האזהרה בזמן עיקול מיטלטלין בביתו של החייב. הצוות המעקל בא ותוך כדי עיקול מניח על השולחן את האזהרה, ואז אין צורך בהושטה של האזהרה לחייב.
המאפיין השני הוא המצאה לפי בפרק לב לתקסד"א. לא כול סוגי ההמצאות שם הם המצאה מלאה. המצאה מלאה – זה לפי סימנים א' ב' ג' לתקסד"א, אלו ההמצאות הרגילות המוכרות בדואר רשום או ע"י פקיד מסירה או למענו של החייב או לבית עסק שלו. אבל לא בפקס היות שקשה להוכיח את קבלת האזהרה. האישור הטלפוני על הפקס הוא אישור על המשלוח ולא אישור משפטי על הקבלה
ההמצאה המלאה עברה מסעיף 70, לסעיף ההגדרות – 1 לחוק ההוצאה לפועל. ההמצאה המלאה לא רק תנאי למאסרים, אלא גם בהליכים אחרים שנקראים הליכי אכיפה – זה כולל הגבלות ומסירת מידע ללא כתב ויתור.
עוד אחד החידושים בפרק המידע שאם החייב הוא סרבן החידוש שניתן יהיה לקבל מידע ללא ויתור על כתב הסודיות.

תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל

"המצאה מלאה" – כל אחת מאלה:

- (1) המצאה באחת הדרכים המפורטות בפרק ל"ב, סימנים א', ב' ו-ג' לתקנות סדר הדין, למעט המצאה בדרכים המפורטות בתקנות (4)475 ו-(5), 480, 482, ו-489;
- (2) המצאה במהלך עיקול מיטלטלין לפי סעיף 21(א)(1);

יש סעיף חדש 7(ג1)

תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל

7(ג1) הגיש החייב בקשה בתיק הוצאה לפועל שנפתח נגדו, יראו אותו כמי שהומצאה לו האזהרה בהמצאה מלאה ביום הגשת הבקשה האמורה, אלא אם כן הורה רשם ההוצאה לפועל אחרת.

אם החייב הגיש בקשה לרשם ההוצאה לפועל הוא מנוע לטעון אח"כ כי לא קיבל המצאה כדין. אלא אם הורה ראש הוצל"פ אחרת - לא ברור למרצה למה נתנו לראש הוצל"פ אפשרות להחליט

אחרת, היות שזוהי הוראה סבירה שנהגו בה גם בעבר על פי פסיקה. השופט טירקל החליט שאם החייב הגיש בקשה בהוצאה לפועל, הוא נכנס להשתק והוא מנוע מלטעון שלא קיבל את האזהרה.

תקנה 24 לתקנות הוצ"פ - מבחינים בין אזהרה למסירת כתבי דין – את האזהרה יש לבצע בדרך של המצאה מלאה. זה למשל ע"י שליח של עו"ד (לא פקיד ביהמ"ש). לעומת זאת, לגבי כל כתבי בי דין האחרים הסירוב לקבל או אי דרישה בדואר של כתב בי-דין רואים אותה כהמצאה כדין. לגבי האזהרה יש לעמוד בתנאים של החוק כי יש להיות משוכנעים שההמצאה בוצעה ושהחייב יודע שנפתחו נגדו הליכי הוצאה לפועל ובתיק המסוים.

תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל

66 התראה בדבר הגבלה

- (א) לא תיכנס הגבלה לפי פרק זה לתוקף אלא לאחר שמנהל ההוצאה לפועל שלח לחייב בדואר התראה וחלפו 30 ימים מיום המצאת ההתראה.
- (ב) בהתראה יצוין כי רשם ההוצאה לפועל הטיל על החייב הגבלה וכי היא תיכנס לתוקף בתום 30 ימים מיום המצאתה, אלא אם כן יפרע החוב, או שהחייב יתייבב לחקירת יכולת בלשכת ההוצאה לפועל וישכנע את רשם ההוצאה לפועל כי הוא אינו בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו, או שתינתן החלטה אחרת בידי רשם ההוצאה לפועל; לעניין זה, "לשכת ההוצאה לפועל" – לשכת ההוצאה לפועל שבה מתנהל התיק או לשכת ההוצאה לפועל שליד בית משפט השלום שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של החייב.
- (ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), הטיל רשם ההוצאה לפועל הגבלה במעמד החייב כאמור בסעיף 66ב(א)(1), לא תישלח לחייב התראה, וההגבלה תיכנס לתוקף בתום 30 ימים מיום הטלת ההגבלה, אלא אם כן יפרע החוב או שתינתן החלטה אחרת בידי רשם ההוצאה לפועל.

לא מפעילים הגבלה לפני ששלחנו בדואר התראה, זה נשלח לא בדואר רשום, וחלפו 30 ימים מיום ההמצאה.

יש הוראה בתקנות ההוצאה לפועל שרואים מכתב שנשלח בדואר כמכתב שהומצא אחרי 6 ימים, ואז יכולים להפעיל את ההגבלה. בהתראה מציינים שהוטלה הגבלה והיא תיכנס לתוקף בתום 30 יום מהמצאה, אלא אם החייב התייבב לחקירת יכולת בלשכת ההוצאה לפועל וישכנע את ראש ההוצאה לפועל שישלם את החוב בתשלומים, או שישלם את החוב. לשכת הוצ"פ היא הלשכה במקום בו מתנהל התיק או במקום הקרוב למקום מגוריו. הבעיה ששכחו שלשכות הוצ"פ יהיו מחוזיות ולא ליד בימ"ש השלום, וצריך יהיה ללכת ללשכה המחוזית.

ביטול ההגבלות ס' 266.

אם החוב נפרע מבטלים הגבלות זה מובן מאליו. אבל, עצם פירעון החוב לא מביא אוטומטית לביטול ההגבלה וצריך לבקש בקשה נפרדת. אלא אם תהיה הוראה פנימית של הנהלת מערכת ההוצאה לפועל, שעם פירעון החוב בטלות ההגבלות. במקרה כזה, יהיה צריך לבדוק אם התיק בו נפרע החוב קשור עם תיקים נוספים. לא מדובר באיחוד (שם יש לפרוע את החוב בכול התיקים), אלא בהצטרפות שהיא בקשה של זוכה א' להצטרף לתיק ב' כדי לזכות בכספים שנכנסים לתיק ב'. אבל ברור שגם כספים שיכנסו לתיק ב' יועברו לתיק א'.

ניתן לבטל הגבלות גם בתנאים.

למשל אם מבטלים עיכוב יציאה מהארץ. בסמכותו של רשם ההוצאה לפועל, גם במסגרת ההגבלות וגם לפי ס' 14, לחייב את החייב להביא ערובה צד ג', שיחתום ערבות לחייב שיחזור לארץ. אם החייב לא ישוב ארצה אז הערב עלול לחוב בתשלום החוב. זה יכול להיות גם חוב מזונות. יש לזכור שערובה ניתנת לאכיפה על ידי רשם ההוצאה לפועל, ללא צורך בפנייה לבית המשפט. יש להודיע לערב על הכוונה לחייב אותו כדי שיטען מה שהוא רוצה, אבל לאחר שבועות בודדים יכולה להיות החלטת חיוב על הערב.

יכולים לבטל הגבלה גם כאשר החייב ממלא אחר הוראות צו תשלומים או הסכם אחר בינו לבין הזוכה לתשלום החוב בין הצדדים שקיבל תוקף של צו תשלומים ע"י ראש הוצאה לפועל. כתוב ראש הוצאה לפועל בכוונה, ולא רשם ההוצאה לפועל ללמדך שגם להחלטות ישנות, שלפני החוק החדש, יש תוקף.

תיקון 29 לחוק ההוצאה לפועל

266 ביטול ההגבלה

- (א) נפרע החוב, תבטל ההגבלה שהוטלה על החייב.
- (ב) רשם ההוצאה לפועל רשאי לבטל הגבלה שהטיל, מיוזמתו או לבקשת החייב, ורשאי הוא להתנות את הביטול במתן ערובה להנחת דעתו, אם מצא שהדבר מוצדק מבחינת העניין.
- (ג) רשם ההוצאה לפועל יורה על ביטול הגבלה אם נוכח כי החייב מקיים הוראות של צו תשלומים או הוראות הסכם בינו לבין הזוכה לעניין פרעון החוב שאישר ראש הוצאה לפועל; בוטלה הגבלה כאמור בסעיף קטן זה, רשאי רשם ההוצאה לפועל להטילה מחדש, מיוזמתו או לבקשת הזוכה, אם נוכח כי החייב הפסיק לקיים את הוראות הצו או ההסכם; הגבלה שהוטלה מחדש לפי סעיף קטן זה תיכנס לתוקף ללא צורך במשלוח התראה לפי סעיף 266ג.
- (ד) בוטלה הגבלה על חייב, תמציא לשכת ההוצאה לפועל מיד, ולא יאוחר מתום 24 שעות מעת ביטולה, הודעה על כך לגורמים הנוגעים בדבר, לפי העניין, וכן תשלח הודעה על כך לחייב ולזוכה."

24.4.2009 - שיעור מס' 5.

הוצאה לפועל במסלול מקוצר.

זהו הליך חדשני שמנסים לגבי תיקים של עד 10,000 ₪. זהו מסלול מקוצר בלי עו"ד ושכ"ט עו"ד. לפי ההליך הזה, שנעמוד על המאפיינים שלו, יש לסיים את ההליכים בתוך 8 חודשים. אלא אם כן התיק נמצא בהליך של ביצוע, אז זה יכול להמשך יותר מ 8 חודשים.

מאפיינים

1. בקשות לביצוע פס"ד עד 10,000 ₪.
2. לא ניתן לבצע בהליך מקוצר פסקי דין מזונות ושטרי משכונות ומשכנתא, כלומר ניתן רק פסקי דין כספיים של בתי משפט, או כל חיוב כספי אחר שניתן לפי חוק לבצעו כמו פסק דין של בית משפט. (לבדוק אם זה כולל שטרות וצ'קים).
3. חלק מהפרקים של חוק ההוצאה לפועל לא חלים על הליך זה. למשל, עיקול ומכירה של מקרקעין, לא חל. עיקול ומכירה של מיטלטלין, לא חל, ועוד כמה פרקים לא חלים.
4. ניתן לבצע בסך הכול שני סוגים של הליכים, כדי לא לסרב את ההליכים בהוצל"פ: עיקול כספי החייב אצלו או אצל צד ג', ועיקול כלי רכב של החייב. אלו הליכים שאמורים להיות מהירים לביצוע, שאמורים לקחת עד 8 חודשים.
5. פקיד ההוצאה לפועל רשאי להגיש בקשות לביצוע כספים או עיקול כלי רכב, ולא הזוכה. היות, שיוצאים מתוך הנחה שההליכים לא מסובכים ולא מורכבים, אז ניתנת הרשאה סטטוטורית לפקיד הוצל"פ לבצע זאת בעצמו.
6. סיום התיק בתוך 8 חודשים, אלא אם ההליכים של העיקול ו/או המכירה נמשכים יותר מ 8 חודשים.

ההליך במקור אמור להתקיים לתקופת הרצה ניסיונית של שנתיים מ 1.8.09 ועד 1.8.2011. בתקופה זאת יבחנו את ההליך. רוצים לבדוק אותו כי זהו חדשני מאוד.

מתי לא נלך למסלול מקוצר?

אם החייב טוען פרעתי ומוכרז גם חייב מוגבל באמצעים או שהוא מאוחד תיקים. איחודי תיקים זהו הליך ארוך מסורבל, ממושך ומייגע.

לאחר 8 חודשים, אם לא גובים את החוב, זה עובר למסלול רגיל והזוכה רשאי להודיע לראש הוצל"פ אם רוצה ללכת למסלול רגיל או שלא רוצה להתעסק עם זה. לדעת המרצה כולם יעברו למסלול רגיל, ומעניין יהיה לראות כמה יעברו וכמה יסתיימו לפני כן

אם יש מספר זוכים, אם כולם היו יחידים ולא תאגידים, התיק יועבר למסלול רגיל. אם אחד הזוכים איננו יחיד, כגון תאגיד או שותפות, הזוכה רשאי להגיש בקשת ביצוע חדשה בגלל אותו חוב. אבל אם הזוכה רוצה לעשות זאת במסלול מקוצר, עליו לחכות שנה. אם הוא רוצה להגיש זאת במסלול רגיל הוא לא צריך לחכות. לרשם ההוצאה לפועל יש סמכות להתיר הגשת בקשות גם לפני שעברה שנה, מטעמים מיוחדים שירשמו.

מיקום חוק ההוצאה לפועל ביחס לחוקים המשיקים לו.

חוק ההוצאה לפועל זהו החוק הבסיסי שבמסגרתו אוכפים חוק שמופעל במע' החקיקה. מסביבו ישנן חוקי לויין שכל אחד מהם מכסה קטע מסוים של אכיפה וכשהחוקים האלה במכלול אחד מצטרפים יחד יש לנו מערכת אכיפה רב שכבתית, שכל אחת מחוליותיה עוסקת בנושא מסוים בתחום האכיפה, וכולם ביחד נותנים לנו מנגנון אכיפה במערכת החוק.

תקנות הוצאה לפועל של פסקי-דין נגד המדינה, התשל"ז-1967

ס' 7 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), אומר שאין הליכי הוצל"פ נגד המדינה. אם המדינה חייבת כסף לאזרח, לפי פסק דין אזרחי של ערכאה שיפוטית, לא ניתן לעקל רכוש של המדינה. הרציונאל הוא שאחרת זה יכול לפגוע במדינה כרשות מבצעת.

חוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958

7. ביצוע פסק דין נגד המדינה [תיקון: תשנ"ט]

פסק דין שניתן נגד המדינה יועבר על ידי שר המשפטים לשר האוצר, ויבוצע על ידי שר האוצר, ודיני ההוצאה לפועל של פסקי דין לא יחולו.

ההוראה הבסיסית היא סעיף 7 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), ותקנות ההוצאה לפועל של פסקי דין נגד המדינה מממשים הוראה זאת. אם יש פס"ד נגד המדינה שניתן בערכאות הגבוהות: עליון, בית דין גדול, בית דין ארצי לעבודה וכד', פרקליטות המדינה היא המטפלת בביצוע החיוב, ותפקידה להעביר את פסה"ד לחשב הכללי במשרד האוצר, לתשלום הזה. אם מדובר בערכאה נמוכה, שלום או מחוזי, זה יטופל בפרקליטת מחוזית וחשבי המשרדים הרלוונטיים.

מה קורה אם המדינה מערערת על פסק הדין?

עד לפני מספר שנים הייתה הוראה חוקית, שאם המדינה הייתה מערערת על פסק הדין, היה עיכוב אוטומטי של פסק הדין, למעט החלק שאינו שנוי במחלוקת. נקבע בתקנות ההוצאה לפועל נגד המדינה ובס' 7 לחוק, שדין המדינה, בעניין זה, הוא כדין כל אזרח, והמדינה חייבת לבקש עיכוב ביצוע ככול אזרח, ובית המשפט יחליט לגופו של כל עניין. יכולות להיות בעיות עם הוראה זאת, ולכן בתי המשפט, בייחוד כשנפסקים סכומים גבוהים, נותנים עיכוב על רוב הסכום. הם אומרים שאם המדינה תזכה בערעור יש להניח שהיא לא תצליח לגבות את הסכום ששולם לאזרח, אלא אם מדובר בתאגיד גדול כמו חברת ביטוח וכד'.

חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א-1981

זאת המסגרת הסטטוטורית בה המדינה ומינהל מקרקעי ישראל נלחמים בכול מיני אנשים שלוקחים לעצמם ללא זכות קרקעות, של המדינה. החוק נתן סמכות למינהל מקרקעי ישראל ולרשויות מקומית ולמנהל שמורות הטבע לתת צווי סילוק מנהליים במידי, ואלו מבוצעים לא בהוצל"פ אלא ע"י מנגנוני המינהל והעיריות.

אבל יש כאן צורך להשגת גבול טרייה יחסית, לא 30 כמו בחוק המקרקעין, אלא שלוש שנים מיום השגת הגבול ותוך 6 חדשים מיום שנודע לרשות על הפלישה. אם הרשות לא עומדת במועדים אלו, היא לא יכולה לפעול לפי חוק סילוק פולשים אלא במסגרת של תביעה רגילה לסילוק יד, ואחריו ניתן יהיה לפנות את הפולשים, כלומר יש מסגרת זמן משולבת של שלוש שנים מהשגת הגבול ו6 ח' מיום הידיעה.

זה לא 30 יום כמו בחוק המקרקעין בגלל שמנגנוני המינהל הם מסורבלים יחסית.

בגלל שהחוק הזה נותן סמכויות רחבות לרשות המבצעת יש להשתמש בפרשנות מצמצמת כשמפרשים חוק זה. אם יש ספק לגבי המועדים, למשל אם עברו או לא שלוש שנים וכד', אז הכלל הוא שיש ללכת לקראת משיג הגבול, כי מדובר על הפעלת סמכויות פינוי מנהליות והפיתרון הוא לא על ידי עשיית דין עצמי. – זה לפי **פס"ד משנת 2000** שיש לפרש חוק זה באופן מצומצם כי ניתנה סמכות לעשיית דין עצמית, סמכויות כאלו יש לפרש באופן דווקני.

התנגדות לצו מנהלי כזה היא לבית משפט השלום, כי מדובר בחזקה ושימוש. גם אם טענת הבסיס היא בעלות. במקרה כזה יאמר ביהמ"ש שהוא לא דן בבעלות ואם ימצא שיש מקום יפנה ואח"כ, אם ירצו, יטענו לבעלות בבית המשפט המחוזי.

פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], תש"ס-1980.

זאת פקודה מורכבת ומדובר בעולם ומלואו.

פס"ד קאשי הישרה על ס' 77א החדש, המסמך את ראש הוצל"פ להמליץ לחייב לפנות להליכי פשיטת רגל. מדובר ביידוע בדבר אפשרות הפנייה ולא אילוצו לפנות.

פקודת המסים (גבייה).

פקודה מ-1936. הפקודה ארכאית בסגנונה. למשל "חייב" בהוצל"פ נקרא בפקודה "מפגר". אין בפקודה ערעור על החלטות של גובה המס בקשר לעניינים שונים, כולל כינוס נכסים. במסגרת פקודה זאת ניתן למנות גם כונס נכסים ע"י גובה המס, או ע"י בית משפט. מס הכנסה פונה בדרך כלל לבית המשפט ולא לגובה המס, לגבי כינוס נכסים, מתוך גישה אחראית וציבורית, כי כך יש יותר פיקוח על הנעשה. למדינה יש מנגנוני גבייה (קומנדו מס) שעוסקים בעיקולים לפי פק' המיסים גבייה.

בפקודה עצמה יש סוג מיסים שגובים אותו שהוא הלוואות לקניית זרעים שנקנו עי חקלאים. רוב פקודת המיסים גבייה מופעלת ע"י עשרות חוקים שיש בהם הוראה שהמיסים שמוטלים לפי חוק פלוני ימומשו לפי פקודת המיסים גבייה, ומכוח זה היא שואבת את כוחה הממשי.

אין הליך להתנגדות וערעור בפק' המיסים הגבייה.

אולי ניתן להגיש עתירות מנהליות או לפנות לבג"צ (אבל זה מעוניין להעביר לבימ"ש לעניינים מנהליים). המרצה סבור שאולי גם למחוזי מכוח הסמכות השיורית שלו.

חוק המזונות (הבטחת תשלום), תשל"ב-1972

חוק זה מביטח תשלום מזונות לנשים של סרבני תשלום.
אלו לא המזונות לפי פסק הדין, אלא מזונות שנקבעים מדי זמן קצוב בתקנות ביטוח לאומי שקובעות תעריף מסוים.
מזונות אלו משולמים לפי חוק ביטוח לאומי וזה נותן פיתרון חלקי לנשים שאינן מקבלות מזונות מבעלים סרבניים.
למוסד לביטוח לאומי (המל"ל) יש זכות שיבוב (סברוגציה) והמוסד רשאי לפנות מכוח פס"ד לטובת האישה להוצל"פ, הליך זה מרוכז בירושלים, ולגבות מהחייב את מלוא סכום החוב. אם המל"ל מצליח לגבות, הוא מחזיר לעצמו את הסכום ששילם, ואת היתרה מעביר לזוכה.
כשהמל"ל רוצה לגבות את פסק הדין באמצעות מאסר הוא לא יכול להוציא אותם על פי פסק המזונות שהוא פועל לפיו. היות שהשופט לוין בעליון קבע שהסכום שנגבה ע"י הביטוח לאומי אינו חוב מזונות אלא חוב כספי רגיל שהחייב חייב למוסד, ולכן אם המל"ל רוצה לפעול באמצעות צווי מאסר, הוא צריך לערוך חקירת יכולת בכול תיק. וזהו תהליך לא יעיל.

1.5.2009 - שיעור מס' 6.

חוק הערבות, תשכ"ז-1967.

לפני פעולה כלפי הערב קודם צריך לפעול נגד החייב.
כולל גם את פינוי החייב מהדירה אם חייבים לעשות זאת.
כשמוגשת בקשה לפעול נגד הערב בהוצאה לפועל, ויש פס"ד נגד הערב, יש לבקש מראש הוצל"פ אישור לממש הליכים נגד הערב.
בהוצאה לפועל מזמינים את הערב ואומרים לו : יש נגדך פסק דין. הזוכה אומר שמיצה את ההליכים נגד החייב העיקרי, ושואלים את הערב מה יש לך לומר נגד החיוב שרוצים לממש נגדך.
הליך זה לפני ביצוע פסק הדין הוא הליך יעיל מאוד כי הערב יפעיל לחץ על החייב לגלות מקורות הכנסה שיש לו.
יש פס"ד של המרצה בנוגע לעניין זה, הכולל את האמור לעיל. העניין לא הגיע עדיין לעליון ולכן פס"ד זה מצוטט לעיתים תכופות.

חוק הסדרים במגזר החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992

ידוע גם כ"חוק גל" על שם יו"ר ועדת הכספים של הכנסת בשנות ה-90 -ח"כ גדליה גל. הוא העביר את החוק הזה בהיותו חבר קיבוץ או מושב. החוק הוא לטובת בעלי משקים במושבנים שהיו בקריסה כלכלית בשנות ה-90.
החוק יצר מצב ללא תקדים במע' המשפט לפני כן. מכוח החוק הופחתו חיובים כספיים בשיעור של כ-40% זאת התערבות בוטה בזכויות קניין. אדם עם פס"ד קיבל בסופו של דבר כ-60% מחובו.

גם מה ששולם חולק לתשלומים על גבי תקופה ארוכה מאוד. החוק קיים עד היום, אבל בעצמה נמוכה בהרבה.
לפי הפסיקה של שמגר בעליון, יש לפרש את החוק הזה בדיוקנות ובצמצום לאור תכליתו. התכלית היא לבוא לקראת בעלי משקים במושבים שהפחיתו להם את החוב, ופגעו אגב כך בזכויות קניין של הזוכים, ולכן שיש לצמצם עד כמה שאפשר את הפרשנות על מנת למזער את הפגיעה בזוכה.
אמנם הפגיעה של ה-40% היא קשה אבל יש לצמצמה ולא להרחיב אותה.

במסגרת החוק הזה ניתן פס"ד המפורסם בעניין בנק מזרחי נ' מגדל יואב שעוסק בסמכותו של ביהמ"ש העליון לבטל חוקים שכשהם נוגדים את חוק יסוד כבוד אדם וחירותו. אבל נקבע, באותו פסק דין, שהעיקרון של הסמכות לבטל חוקים שנוגדים את חוק היסוד עומד בעינו, אבל ישתמשו בו בצמצום רב. בפרקטיקה היו מספר מועט של מקרים, למשל חוק יועצי השקעות, שם ביטלו רק חלק מהסעיפים ולא את החוק כולו.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, התשנ"ג-1993 (בסלנג – חוק השוק האפור).
חוק זה בא להתמודד עם חברות שפעלו ופועלות בשוק האפור. בשנות ה-90-80 היו מצבים שחוב של 2,000 ₪ הגיע ל-50,000 ₪ ויותר מזה, והמצב החברתי הגיע לכך שהמחוקק נאלץ להתמודד עם הבעיה הזאת ואז חוקקו את החוק.
החוק קובע מנגנון סטטוטורי שאסור לחרוג מנו לגבי ריבית שניתן לקחת בשוק האפור. הלוואה בשוק האפור נלקחת בגלל שהבנקים סוגרים בפני הלקוח את קו האשראי בשל קשייו הכלכליים. החברות ניצלו מצב זה.

החוק מסמך את ראש ההוצאה לפועל להחזיר לבית משפט כל פסק דין שניתן **בהיעדר הנתבע** ויש חשש שפסק הדין נגוע בריבית אסורה, ויכול להיות שבית המשפט שנתן את פסה"ד לא היה מודע לכך, היות שבית המשפט נתן פסק דין בהיעדר הנתבע - ex-parte.

לראש הוצל"פ אסור להקטין שיעורי ריבית ועליו להעביר את התיק לבית המשפט. על פי החוק ניתן להגיע לריבית של עד פי 2.25 מעלות האשראי במשק כפי שנקבעת על ידי בנק ישראל מדי מס' חדשים. את זה ניתן למצוא באתרי האינטרנט של בנק ישראל ומשרד האוצר והחשב הכללי.

זאת **הסמכות השיפוטית החמישית** של ראש הוצאה לפועל.
ארבע הסמכויות השיפוטיות הראשונות של ראש הוצל"פ הן :

1. טענת פרעתי - ס' 19.
2. חיוב נאמן – ס' 25.
3. חיוב צד ג' – ס' 48.
4. חיוב כונס נכסים בפיצוי הנזק שגרם – ס' 58. – יש המעדיפים לתבוע את כונס הנכסים, לפי סעיף זה כי מדובר בסכום בלתי מוגבל.

חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.

החוק בא לקדם מצב שבו המדינה מצאה עצמה, לאחר שנים של הזנחה, שבעלי דין חייבים לה מאות מיליוני שקלים, וזה הצדיק הקמת מנגנון של אכיפה. קיים מנגנון קבוע במשרד המשפטים, שנקרא "אגף גביית אגרות קנסות והוצאות משפט" שאיחדו אותו לאחרונה עם אגף ההוצאה לפועל, והיום זה אגף משותף. ההוצאה לפועל יצאה ממשרד המשפטים. האגף הזה פועל לפי פק' המיסים גבייה ולא לפי חוק ההוצאה לפועל.

חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991.

מוכר למי שעוסק במעמד אישי. החוק מפנים למשפט הישראלי אמנה בינ"ל – "אמנת האג" שחברות בו מדינות רבות, עשרות, לא כל המדינות. האמנה קובעת כללים להחזרת ילדים חטופים ממקום מגוריהם של הילדים, בניגוד לפסק דין שניתנו במקומות המגורים של הילדים, או כתוצאה שמעשה חד צדדי של הורים שהבריחו את הילדים לארץ. בזמנו היו פסקי דין בהם צד שחטף את הילד לישראל טען טענות ציוניות, שיש להשאירו בארץ כי הילד יהודי וכדאי שיתחנך כאן. פסה"ד הראשון עמדו נ' עמדו מ-1950 שם טען האב בלהט רב שהילד צריך להתחנך על ערכי הציונות. כיום, מה **שעומד כיום בראש וראשונה הוא טובת הילד**.

לפי האמנה הזאת הוסכם בין המדינות שסעיפי האמנה יפורטו לתוך החקיקה של כל מדינה ממדינות האמנה. החקיקה הזאת קיימת בארץ. לפיה ילד שנחטף שלא כדין ממקום מושבו יוחזר בהליך מקוצר למדינת מושבו המקורית, ושם יתברר המצב. אבל אם יתברר שהאב למשל אלים ומתעמר בילד וקיימת לילד סכנה מיידית אם ישוב למקום מגוריו, או יחזור למדינה שבה המצב הביטחוני אינו טוב. בעבר, ניתן פס"ד ברומניה על יסוד האמנה הזאת, לפיו נקבע שישאל מסוכנת בשל מצב המלחמה שבה. הייתה מחאה פוליטית ללא הואיל.

החוק יוצר מנגנון ביצוע של העברת ילדים ממדינה למדינה, בהליך מקוצר של הוצאה לפועל לפי ס' 62 לחוק ההוצאה לפועל, שמאפשר למנהל לשכת הוצל"פ לבצע פס"ד למסירת ילדים. סעיף זה אמנם קיים, אבל הוא התרוקן מתוכנו לאור חוק בית משפט לענייני משפחה שמסמיך את ביהמ"ש לשמש גם כערכאת הוצל"פ לעניין העברת ילדים להורה המשמורן. הרעיון שיהיה רצף בין פסה"ד לבין הביצוע בפועל.

חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות

אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996

חוק זה שנחקק כתוצאה ישירה בהסכמי אוסלו, והוא קבע את האפשרות המשפטית של ביצוע הסדרים של הוצל"פ ביהודה שומרון וחבל עזה. כיום זה ללא רצועת עזה.

בחוק זה נקבעו מנגנונים בין המדינה ולבין הרשות הפלסטינאית. אבל, המנגנון הזה לא עובד. לכן החוק הזה הוא במימושו מתייחס בעצם לסעיף אחד, והוא סעיף 3א לחוק, והוא נוגע למיצוי הליכי הוצל"פ ביו"ש נגד ישראלים הרשומים במרשם האוכלוסין בישראל. כלומר המרשם הפורמאלי של הישראלים האלו במרשם האוכלוסין הוא הקובע בעניין הסמכות.

בעצם החוק הזה הוא בין סעיף אחד או שניים, וכול הסעיפים של החוק הם בעצם בתקנות עזרה משפטית שהן חלק מהחוק, ויש פסיקה שאומרת שדין תקנות הנמצאות בתוספת לחוק, רואים אותן כחוק עצמו.

על פי סעיף 3א ניתן לעשות פעולות הוצאה לפועל מכל לשכת הוצאה לפועל בישראל ביהודה בשומרון רק כלפי ישראלים ביהודה ושומרון, אבל לא נגד אזרחים פלשתינאים, לזה נדרש שתוף הפעולה עם הרשות הפלשתינאית, מה שלא קיים כיום. לפי הסעיף מותר לפעול, לא רק להוצאה לפועל לפי חוק הוצאה לפועל, אלא גם לכל רשות אחרת שפועלת לפי דין אכיפת חוק, כמו המדינה לפי פק' המיסים גבייה.

חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט

והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ו-1996

(4) אחרי תקנה 3א יבוא:

3ב. "סמכות בעיני הוצאה לפועל

ראש ההוצאה לפועל, מוציא לפועל וכל מי שהוקנו לו סמכויות מכוח חיקוק שענינו הוצאה לפועל, מוסמך להפעיל את סמכויותיו מכוח חיקוק כאמור גם באזור נגד חייב ישראלי או רכושו לשם ביצוע פסק דין או שטר;

חוק להארכת תקפן של תקנות-שעת-חירום (יהודה ושומרון וחבל עזה – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ז-1967

3א. (א) חלה על אדם חבות במס לפי כל חיקוק, רשאי מי שמוקנות לו סמכויות לפי אותו חיקוק או לפי כל חיקוק אחר הדן בגבייתו, להפעילן גם באזור. (ב) בתקנה זו, "מס" - כמשמעותו בפקודת המסים (גבייה), לרבות תשלום שפקודת המסים (גבייה) חלה עליו לפי כל חיקוק.

3ב. ראש ההוצאה לפועל, מוציא לפועל וכל מי שהוקנו לו סמכויות מכוח חיקוק שענינו הוצאה לפועל, מוסמך להפעיל את סמכויותיו מכוח חיקוק כאמור גם באזור נגד חייב ישראלי או רכושו לשם ביצוע פסק דין או שטר.

סמכויות בעיני הוצאה לפועל (תיקון מס' 13) תשמ"ד-1984

סמכות בעיני הוצאה לפועל (תיקון מס' 22) תשנ"ו-1996

פקודת ביזיון בית המשפט

משתמשים בחוק זה כשלא ניתן לבצע באופן אובייקטיבי את פסק הדין בהוצאה לפועל.
לא מדובר בקושי סובייקטיבי כגון בחור סרבן, אלא בקושי אובייקטיבי לבצע את פסק הדין בהוצל"פ, כמו למשל צו מניעה נגד מי שחייבו או לא לנגן בשעות מסוימות.
או מפעל המפריע לאקולוגיה ומקרים דומים אם החייב.

צווי מניעה לא ניתן לאכוף בהוצאה לפועל כי יבואו ויגידו להפסיק ולאחר שילכו ימשיכו בהפרה.

לפיכך, ניתן לאכוף צווי מניעה באמצעות פק' ביזיון ביהמ"ש. לפי הפקודה ניתן לאכוף עליו בקנס או מאסר לבצע את פסק הדין. ההליכים האלו יעילים מאוד.
אין הרבה פסקי דין על ביזיון ביהמ"ש היות שההלכות די ברורות.
משתמשים בפקודה אם מדובר בהפרה מתמשכת.

הפרה חד פעמית, כמו למשל פינוי של דירה, אותה זה ניתן לאכוף בהוצאה לפועל. זאת גם כאשר מדובר בחיוב כספי או כשמדובר בחיוב שלפי מהותו ניתן לביצוע בהוצאה לפועל, כמו צו הריסה, או צו פינוי, ויש גם את סעיף 62 להחזרת ילדים חטופים.

היבט נוסף לביזיון בית המשפט הוא **היבט פסיקתי**. ביהמ"ש העליון קבע שאם ניתן פס"ד בישראל והנתבע נוקט בצעדים בחו"ל לסקל את פסק הדין הזה, רואים את הבחור הזה כאחראי לביזיון בית המשפט וניתן להגיש נגדו הליך לפי פקודת הביזיון כי הוא מנסה לסכל פס"ד למשל אם הוא מנצל חברה בשליטתו בחו"ל כדי שהחברה תסכל את פסק הדין שניתן בארץ.

בשנות ה 80 – 90 חלה **הרחבה של פקודת הביזיון גם על בתי דין דתיים**. מאז בתי הדין הדתיים מוסמכים לאמץ את פקודת הביזיון בנוסף לסעיפים אחרים בחקיקה שנעמוד עליה בהמשך שנוגעים באופן ישר בסמכויות בית הדין הרבני
ניתן להטיל קנס או מאסר או תפיסת נכסים לפי פק' הביזיון, אם מתבצע ביזיון לפי ס' 7א לחוק בתי דין רבניים כפיית ציות. לפי החוק הזה ניתן להפעיל הליכי ביזיון נגד בעלי דין שלא מתייצבים להליכי גירוש, ועל ידי כך הם מונעים את ביצוע הליך הגירושין. אם הנתבע נמלט מהארץ או מסתתר ולא ניתן למצוא אותו, בית הדין יכול להטיל סנקציה על בעל הדין של תפיסת נכסים כמו מיטלטליו, מקרקעין, או חשבון הבנק שלו, או לעשות שימוש בכרטיס חיוב, או למנות כונס נכסים על נכסים.
אין סמכות לשלילת רישיון נהיגה, זה נמצא בסמכות הבאה כשיש נגד הנתבע פס"ד גירושין והוא אינו ממלא פסק זה, אז ניתן להטיל עליו מאסר של חמש שנים, ואח"כ לעוד חמש שנים. כלומר לעשר שנים סה"כ.

מעבר למאסר ניתן לעשות נגד סרבן גט פעולות נוספות כגון : למנוע ממנו דרכון או הארכת דרכון, שלילת רישיון נהיגה או למנוע חידוש, למנוע משרה בגופים מבוקרים על ידי מבקר המדינה, למנוע ממנו להיות דירקטור, למנוע ממנו לעבוד במקום מפוקח על ידי החוק כמו לשכת עוה"ד רואי חשבון. אם הוא אסיר ניתן למנוע ממנו שחרור מוקדם או למנוע ממנו חופשות, את זאת ניתן לעשות גם על ידי בית הדין וגם על ידי בית משפט אזרחי.

8.5.2009 - שיעור מס' 7.

פתיחת תיק

לפי ס' 6 ניתן לפתוח תיק בכול לשכת הוצל"פ שהזוכה בוחר.

6. (א) הזוכה רשאי להגיש לכל לשכת הוצאה לפועל בקשה לביצוע פסק הדין; הוא יציין בה, ככל הידוע לו, פרטים מזהים של החייב כפי שייקבעו, ואם הוא קטין או פסול דין, וכן יפרש בה את ההליכים שהוא רוצה שיינקטו, ויכול הוא מפעם לפעם לבקש נקיטת הליכים נוספים.

בקשת ביצוע
(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

אבל בחוק החדש יש שינויים, ולא תהייה לשכת הוצל"פ אחת ליד כול בימ"ש שלום, אלא תהייה לשכה מחוזית אחת. כדי להקל ניתן יהיה להגיש כל בקשה בכל בית משפט שלום ומשם הבקשה תועבר ללשכה המחוזית.
לזה יש חריג שאם הזוכה ירצה **לסגור את התיק** או **להפחית קרן** הוא יצטרך להופיע בצורה פרונטאלית, להגיש בקשה לסגירת התיק או להפחתת החוב ולהציג תעודת זהות. הסיבה לכך היא שבעבר היו חייבים שהופיעו בהוצל"פ וזייפו בקשות של זוכים. המחוקק מעוניין לסגור פרצה זאת.

המצאה

המצאת אזהרה נעשית כמו בתקנות סדר הדין האזרחי, למעט עניינים מסוימים בהוצל"פ שיש להם צורך **להמצאה מלאה**. ההגדרה ב ס' 1 לחוק:

"המצאה מלאה" – כל אחת מאלה:

- (1) המצאה באחת הדרכים המפורטות בפרק ל"ב, סימנים א', ב' וג' לתקנות סדר הדין, למעט המצאה בדרכים המפורטות בתקנות 475(4) ו-480, 482, 489-1;
- (2) המצאה במהלך עיקול מיטלטלין לפי סעיף 21(א);

למשל, הדבקה על הדלת זאת **לא** המצאה מלאה.

לפי 7(ד) לחוק ההוצאה לפועל סירוב לקבל או הימנעות לקבל זאת המצאה מלאה. אבל, אם לא מוצאים את החייב, ואין בעיה של סירוב לקבל או נמנע לקבל, חייבים למצוא את החייב לפי כתובתו.

7. (א) משהוגשה בקשת ביצוע, ימציא מנהל לשכת ההוצאה לפועל לחייב אזהרה שעליו למלא אחר פסק-הדין, או לשלם את החוב הפסוק בשיעורים שנקבעו בהוראת תשלום לפי סעיף 69א או בצו לפי סעיף 69(ב), או להגיש בקשה לצו תשלומים לפי סעיף 7א, והכל בתוך תקופה של 20 ימים מיום המצאת האזהרה; לאזהרה יצורף העתק מאושר של פסק הדין או העתק הפסיקתה, אם לא הומצאו לחייב קודם לכן, וכן העתק הוראת תשלום או הצו כאמור; לענין זה, "העתק" של פסיקתה, הוראת תשלום או צו - לרבות נוסח של פסיקתה, של הוראת תשלום או של צו שנכלל באזהרה ואשר הופק באמצעות מערכת ממוכנת.

המצאת אזהרה ופסק
דין
(תיקון מס' 4)
תשל"ח-1978
(תיקון מס' 8)
תשמ"ט-1989
(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(1א) האזהרה תכלול, לפי הענין, הודעה לחייב כי אם אין ביכולתו לעמוד בתשלום החוב הפסוק במלואו או בתשלומים שנקבעו לו, עליו להתייבב לחקירת יכולת בלשכת ההוצאה לפועל, בתוך 21 ימים מיום המצאת האזהרה או בתוך מועד אחר שנקבע באזהרה, ולהמציא מסמכים שיפורטו באזהרה; החייב יוזהר, בין היתר, כי אם

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

לא ישלם את החוב הפסוק או את התשלומים ולא יתייצב לחקירת יכולת, יראו אותו כחייב המשתמט מתשלום חובותיו והוא צפוי למאסר.

(ב) המצאת האזהרה לידי החייב תהיה בדרך שממציאים כתבי בית-דין לפי תקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984 (להלן - תקנות סדר הדין); לענין זה, הסמכויות הנתונות בתקנות סדר הדין לבית המשפט או לרשם, יהיו נתונות לרשם ההוצאה לפועל.

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לא יינקטו נגד החייב הליכי הבאה או מאסר לפי פרק ז', אלא אם כן התייצב החייב בפני רשם ההוצאה לפועל, או שהומצאה לו אזהרה בדרך של המצאה מלאה; בסעיף קטן זה, "המצאה מלאה" - כל אחת מאלה:

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(1) המצאה באחת הדרכים המפורטות בפרק ל"ב סימנים א', ב' ו-ג' לתקנות סדר הדין, למעט המצאה בדרכים המפורטות בתקנות 475(4), 480, 482 ו-489;

(2) המצאה במהלך עיקול מיטלטלין לפי סעיף 21(א)(1).

(ד) סירב החייב או מי שניתן להמציא לו את האזהרה כאמור בסעיף קטן (ג), לקבל את האזהרה או לחתום על אישור מסירה, יראו את החייב כמי שהומצאה לו האזהרה כדין; הערת פקיד הדואר או המוסר בדבר הסירוב תהווה ראיה לאמיתותה.

(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ה) לא יוחל בביצוע פסק הדין אלא לאחר המצאת האזהרה כאמור בסעיף קטן (א) ולאחר שעברה התקופה שנקבעה באזהרה, זולת אם ראה רשם ההוצאה לפועל שנסיבות הענין מצדיקות נקיטת הליך לפני כן.

(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994

משרד הפנים חייב להעביר להוצאה לפועל, לפי דרישה, שם פרטי, שם משפחה ומספר ת.ז. של החייב. על פי פרטים אלו יש לאתר את החייב.

יש את הבעיות של השמות הנפוצים כמו חיים כהן, שלמה לוי ועוד. יש מקרים ששולמו פיצויים עקב עיקולים ופגיעה באנשים שלא קשורים לתיק.

המצאה במהלך עיקול מיטלטלין

שלוחה נוספת להמצאה מלאה היא המצאה במהלך עיקול מיטלטלין. לעיתים יש עיקול ברישום ללא הוצאה, לפני המצאת אזהרה, ואז ניתן להניח את ההמצאה על השולחן והיא מלאה.

ההמצאה המלאה נועדה לצורך מאסרים למשל כדי שהחייב לא יהיה מופתע מהמעצרים.

חייב שהגיש איזו שהיא בקשה להוצאה לפועל מושתק מלטעון שלא הייתה המצאה כדין. ויראו אותו במי שקיבל המצאה מלאה (ס' 7ג(1)).

כלל הידיעה וכלל ההמצאה

מועד הידיעה זהו המועד בו הודע לנתבע או לבעל דין גם ללא המצאה כדין.

מועד ההמצאה הוא ההמצאה בפועל.

בעליון נקבע שלרוב מה שקובע הוא **כלל ההמצאה**, כלל הידיעה הוא היוצא מהכלל.

משתמשים בכלל הידיעה כאשר לפי הנסיבות נראה שהחייב משתמש בטענה שלא בתום לב, אז ישתקו אותו מהטענה שלא ידע.

גם לצורך הטלת הגבלות, או לבקש מידע ממאגר מידע, ללא כתב ויתור על סודיות, יש צורך להמציא בהמצאה מלאה.

אפשרות זאת של קבלת מידע ללא חתימה על כתב ויתור, היא חדשה בתיקון האחרון.

החוק מקדם את האפשרות שהחייב מתחמק לקבל אזהרה .

יש הבחנה בין המצאת כתבי בית דין לבין אזהרה.

סירוב והימנעות הוא קבלה מלאה.

סירוב משמעו כשבא שליח והחייב מסרב לקבל.

הימנעות זה כשהחייב בא לדואר ולא לוקח את המעטפה, פקיד הדואר צריך לרשום זאת וזאת הימנעות.

השופט טירקל קבע שבהמצאה של בקשה לביצוע שטר, יש צורך בהמצאה מלאה. כי זאת בקשה לפתיחת הליך חדש, בשונה מהוצאה לפועל של פסק דין שהיא איננה פתיחת הליך חדש.

תקנות ההוצאה לפועל תש"ס 1979

24. (א) בכפוף לאמור בתקנות אלה, כתב בי-דין, למעט אזהרה (בתקנה זו — כתב), יומצא או יימסר בדרך הקבועה בפרק ל"ב לתקנות סדר הדין, והסמכויות הנתונות לפי אותו פרק בידי בית המשפט או הרשם יהיו בידי ראש ההוצאה לפועל; ואולם כתב שניתן להמציאו בדואר יישלח בדואר שאינו רשום וללא אישור מסירה, אלא אם כן נאמר בתקנות אלה במפורש אחרת.

המצאת כתבי בי-דין
תק' תשנ"ט-1999

(ב) נשלח כתב בדואר, בדואר רשום, או בדואר רשום עם אישור מסירה, יראוהו כאילו הומצא כדין ביום השישי שלאחר משלוחו, אף אם הנמען נמנע או סירב לקבלו, והערת פקיד הדואר או חותמת בית הדואר, בדבר ההימנעות או הסירוב, ישמשו ראיה לאמיתותם.

(ג) בלשכה שבה מופעלת מערכת מיכון, כאמור בתקנה 5(ג), רשאי מנהל בתי המשפט להורות, כי יומצא כתב, דרך כלל או במקרים מיוחדים, בדרך שיוורה, לרבות באמצעות מדיה מגנטית או תקשורת מחשבים (להלן — דרך ממוחשבת), ומשהורה כך לא יומצא הכתב בדרך אחרת, אלא אם כן הורה ראש ההוצאה לפועל, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על המצאה במסירה אישית אם שוכנע בקיומה של דחיפות מיוחדת בביצוע המסירה; הומצא צו לפי סעיף 43 לחוק בדרך ממוחשבת, יצוין בו, בין היתר, שם החייב ומספר תעודת הזהות שלו, כפי שהם מופיעים במרשם האוכלוסין כמשמעו בחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965; נשלח כתב בדרך ממוחשבת, יראוהו כאילו הומצא כדין ביום השלישי שלאחר שידור מהמערכת הממוכנת של הלשכה.

(ד) אישור בדבר מסירתו של כתב, וכתב שהוחזר על ידי רשות הדואר מטעם כלשהו, יועברו לזוכה או לעורך דינו, ויישמרו בידו לשם הצגתם על פי דרישה.

24א. ביקש זוכה המיוצג על ידי עורך דין להמציא אזהרה בהמצאה אישית כאמור בתקנה 475א(1) לתקנות סדר הדין, לא יתיר ראש ההוצאה לפועל המצאה כאמור, אלא אם כן נעשה תחילה ניסיון להמציא את האזהרה בדואר רשום עם אישור מסירה, ואישור המסירה מעיד כי הכתב לא הומצא כדין לחייב או לא הומצא המצאה מלאה; הוכח לראש ההוצאה לפועל, כי יש נסיבות מיוחדות המצדיקות המצאה אישית מיד עם הגשת בקשת הביצוע — יאשר המצאה כאמור.

המצאת אזהרה
תק' (מס' 2)
תשנ"ט-1999

להמצאת כתבי בית דין יש הוראות בתקנה 24 לתקנות ההוצאה לפועל תש"ס 1979, לפיהן כול מסמך מומצא בדואר רגיל, אלא אם כן כתוב בתקנות במפורש שיש להמציא בדואר רשום או עם אישור המצאה.
זה לפי תקנה 24(ב) לתקנות הוצאה לפועל, וגם לפי פקודת הראיות.

מסמך שהופק בהוצאה לפועל

אם מסמך מיועד להוצאה לפועל אין צורך במסמך שמאשר שהמסמך נכון זה נחשב רשומה מוסדית של הוצאה לפועל. לעומת זאת, אם מגישים מסמך כזה לבית המשפט, כן צריך אישור שהוצא מהמחשב עם חותמת הפקיד - זה לפי ס' 79א לחוק ההוצאה לפועל.

79א. מסמך שהופק באמצעות מערכת ממוכנת שבלשכה והכולל פרטים בדבר תוכנם של צו, דרישה, אזהרה או מסמך אחר, ישמש ראיה לכאורה לנכונות האמור בו, אולם לא יקובל מסמך בהליך משפטי אלא אם כן פקיד הלשכה אישר על גביו בחתימת ידו שהופק כאמור.

מסמך מיכון – ראיה לכאורה (תיקון מס' 8) תשמ"ט-1989

החובות של החייב לפני ההמצאה.

לחייב אסור להישאר אדיש, אומרים לו קום ופעל ואל תמתין שהוצאה לפועל תבוא אליך.

מה הוא יכול לעשות :

1. להגיש בקשה בכתב לראש הוצל"פ ולבקש צו תשלומים לפי יכולתו. נזכיר שבאזהרה יש צו תשלומים אבל זה ראשוני וסטנדרטי לפי ס' 7א לחוק. החייב צריך לשלם לפי צו זה, אלא אם הוא מבקש שינוי הצו. בקשה יש להגיש בצירוף כתב ויתור לסודיות, תצהיר על יכולתו ויש לצרף אסמכתאות כמו תלושי משכורת, אישורי בנק ועוד. הזוכה יכול להגיש מסמכים נגדיים.
2. החייב יכול להתייצב בעצמו בכול לשכת הוצל"פ בארץ, ולבקש להיחקר בחקירת יכולת. שם הוא יחתום על כתב ויתור על סודיות, יגיש תצהירו ויקבעו לו מועד לחקירת יכולת.

חוק הוצאה לפועל

7א. (א) חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו כאמור בסעיף 7(א), יגיש לרשם ההוצאה לפועל, תוך 20 ימים מיום המצאת האזהרה, בקשה לתשלום החוב הפסוק במועדים ובשיעורים שיציע בהתאם ליכולתו; לבקשה יצורפו:

בקשת חייב לצו תשלומים (תיקון מס' 15) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(1) הצהרה מנומקת, הנתמכת במסמכים, בדבר מצבו הכלכלי ובדבר יכולתו לשלם את החוב הפסוק, שבה יכלול פרטים בדבר הנכסים, ההכנסות והחובות שלו ושל בן זוגו, של ילדיו הקטינים, ושל ילדיו הבוגרים הגרים עמו, ופרטים בדבר תאגידים שבשליטתו או בשליטתם, לרבות פרטי חשבונות הבנק שלו ושל בן זוגו הגר עמו, וכן כל פרט או מסמך אחר שייקבע, הכל לגבי השנה או שנת המס שקדמה למועד הגשת הבקשה ולפי טופס שאלון שייקבע;

(2) כתב ויתור על סודיות והסכמה למסירת מידע ומסמכים בדבר נכסיו ומקורות הכנסתו המצויים בידי כל גורם, לרבות בידי גוף ציבורי כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, או בידי תאגיד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981 (להלן - כתב ויתור על סודיות).

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

פרק ז': חקירת יכולת ותשלום בשיעורים

67. (א) רשם ההוצאה לפועל רשאי, מיזמתו או לפי בקשת הזוכה או החייב, לחקור במצבו של החייב, נכסיו, הכנסותיו וחובותיו כדי לברר את יכולתו של החייב לקיים את פסק הדין (בחוק זה - חקירת יכולת).

(1א) (1) חייב שאין ביכולתו לשלם את החוב הפסוק במלואו או בשיעורים שנקבעו, יתייצב לחקירת יכולת בכל יום שבו פתוחה לשכת ההוצאה לפועל, בתוך 21 הימים ממועד המצאת האזהרה כאמור בסעיף 7 או בתוך מועד אחר שנקבע באזהרה;

(2) האמור בפסקה (1) לא יחול על חייב שהגיש בקשה בטענת פרעתי כאמור בסעיף 19 או התנגדות לביצוע שטר כאמור בסעיף 81א; ואולם אם נדחתה בקשתו או התנגדותו, יראו את מועד הדחיה כמועד המצאת האזהרה.

(ב) בחקירת יכולת רשאי רשם ההוצאה לפועל להזמין לחקירה את החייב וגם עדים, ולכוף התייצבותם, מתן עדות והגשת מסמכים, בדרך שמוסמך לכך בית משפט.

(1ב) התייצב החייב לחקירת יכולת כאמור בסעיף קטן (א), רשאי רשם ההוצאה לפועל לקיים את חקירת היכולת אף ללא הזמנת הזוכה; התקיימה חקירת יכולת ללא הזמנת הזוכה, רשאי הזוכה לבקש מרשם ההוצאה לפועל לקיים חקירת יכולת נוספת בנוכחותו.

(ג) חקירת יכולת תהיה בפומבי או בדלתיים סגורות כפי שורה רשם ההוצאה לפועל.

(ד) לא התייצב חייב לחקירת יכולת במועד כאמור בסעיף קטן (א) או במועד אחר שנקבע לפי חוק זה, יראו אותו כבעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו; התייצב חייב לחקירת יכולת ולא הציג מסמכים שנדרש להציגם, רשאי רשם ההוצאה לפועל לקבוע כי יראו אותו כבעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו.

(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994

חקירת יכולת
(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999

(תיקון מס' 19)
תשנ"ט-1999

באי היענות לקריאה או אי תשלום, החייב יחשב בעל יכולת המשתמט מתשלום חובותיו, ואז אפשר שיפעילו נגדו סנקציות שונות כגון: קבלת מידע ללא כתב ויתור על סודיות, הגבלות ועוד.

כל חייב עומד בחזקה שיש לו יכולת תשלומים ס' 7 לחוק, נטל הסתירה של החזקה הזאת מוטל על החייב. כלומר לא הזוכה צריך להוכיח שיש לחייב יכולת תשלומים, אלא החייב צריך להוכיח מה היכולת שלו.

ניתן גם להוציא נגד החייב צווי הבאה, אם הוא לא עומד בחובותיו.

במסגרת צו ההבאה יעשו לו חקירת יכולת, גם בהיעדר הזוכה, יהיה צו תשלומים ונוכל להוציא נגדו צווי מאסר לשנתיים (זה עד 16 למאי שנת 2011, מאז ועד 2013 המאסרים יוקפאו לא קוראים את הסעיף – זאת פעם ראשונה שיש הוראה כזאת בחוק שלא קוראים את הסעיף) להשלים 1.02

קבלת מידע

מבקשים מהוצאה לפועל לברר את המידע, והמידע מועבר לזוכה.

באיזה מידע מדובר ?

לפי ס 7 ניתן לפנות למאגרי מידע של רשויות המס ולבקש מידע על החייב. יש על זה הגבלה שהמידע יינתן רק מדוחות שנתיים שהחייב מגיש למס הכנסה, לא דוחות מודיעיניים ולא ניירות פנימיים של מס הכנסה.
יש רשימה של מאגרי מידע רישומי בתוספת מס 2 – שלתיקון.

רשויות מס לא רשומות בתוספת אלא בס' בס' 7 (ג) לחוק ההוצל"פ, לגבי רשויות המס ההוראה היא עוד מהדין הקודם.

7.ב. (א) רשם ההוצאה לפועל רשאי, מיוזמתו או על פי בקשה, על יסוד כתב ויתור על סודיות, לצוות על כל גורם שברשותו מצוי מידע על נכסי החייב ומקורות הכנסתו, למסור לידי את המידע.

מסירת מידע
(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

(ב) רשם ההוצאה לפועל לא יצווה על מסירת מידע לידי לפי סעיף זה אלא במידה הנדרשת לביצוע הוראות חוק זה, ולשם בדיקת יכולתו של החייב לפרוע את חובו.

(ג) על אף האמור בכל דין, גורם שקיבל צו למסירת מידע לפי סעיף קטן (א), חייב למסור את המידע הנדרש לידי רשם ההוצאה לפועל, ובלבד שרשות מס לא תמסור מידע אלא אם כן מקורו בדוח"ת שהגיש לה החייב;

(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

לענין זה, "רשות מס" - כמשמעותה בחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), תשכ"ז-1967.

15.5.2009 - שיעור מס' 8.

עיקול מקרקעין

עיקול ומכירה של מקרקעין.

תקנות ההוצאה לפועל תש"ם – 1979 - פרק ד': עיקול מקרקעין ומכירתם

הגדרות והסברים:

עיקול - פעולה משפטית שמופנית נגד בעלים של נכס או המחזיק בנכס.

הפעולה נעשית ע"י ראש (רשם) ההוצאה לפועל, לבקשת הזוכה.

הפעולה נועדה לייחד את הנכס "לשים סביבו חומת מגן" כדי לייחד אותו לטובת החוב.

פעולת העיקול נחשבת פעולה בעלת אופי דיוני, פרוצדוראלי, יש לה משמעות דיונית ולא מהותית.

לפיכך, לא חשוב מי מעקל ראשון או אחרון. כל המעקלים מקבלים חלק באופן יחסי. פעולה זאת

הוא סינדול הנכס, הבעלות נשארת של החייב, הבעלים, אבל הנכס מסונדל ולא ניתן לעשות בו כל

פעולה משפטית. העיקול נעשה ע"י ראש הוצאה לפועל או בית משפט.

פעולה משפטית – היא כל פעולה במסגרת החוק. אפילו רוכש כרטיס אוטובוס כורת הסכם וזאת

פעולה משפטית.

מקרקעין - יש הגדרה רחבה והגדרה מצומצמת. ההגדרה הרחבה היא המשמשת בחוק הוצל"פ,

היא נמצאת כבר בפק' הפרשנות והעברה לחוק הפרשנות ב 1980.

בס' 33 לחוק הוצל"פ יש הגדרה שאומרת מקרקעין זה לרבות זכויות בקרקע הניתנות לרישום

בפנקס המקרקעין.

פרק ג': עיקול מקרקעין

33. בפרק זה –

"מקרקעין" - לרבות זכויות בקרקע הניתנות לרישום בפנקסי המקרקעין;

כלומר, המחוקק אומר למעשה שאין צורך להכניס את המילה מקרקעין לחוק הוצאה לפועל, כי

יש לנו את פק' הפרשנות וחוק הפרשנות, שם ההגדרה רחבה:

חוק הפרשנות, התשמ"א-1981

"מקרקעין" - קרקע, כל הבנוי עליה והנטוע בה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור

של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;

פקודת הפרשנות

"מקרקעין" — קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה; אולם מקום שהמלה "מקרקעין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא החוק האמור;

(תיקון מס' 8)
תשכ"ט-1969

מיום 1.1.1970

תיקון מס' 8

ס"ח תשכ"ט מס' 575 מיום 27.7.1969 עמ' 280

החלפת הגדרת "מקרקעין"

הנוסח הקודם שחל על חוקים שנחקקו לפני 1969 ובכלל זה חוק הוצל"פ:

"מקרקעין" — קרקע מכל סוג ומכל צורת החזקה, וכל בנין, עץ או דבר אחר המחובר לקרקע, וכל חלק של ים, של חוף או של נהר, וכל זכות, טובת הנאה או שעבוד הנאה בקרקע או במים או מעליהם.

בס' 164 לחוק המקרקעין יש הגדרה מצומצמת. אבל בס' 164 סיפא נאמר שבכול חוק שחוקק לפני חוק המקרקעין, וחוק ההוצל"פ בכלל זה, עובדים לפי ההגדרה הישנה, כדי לא לפגוע בזכות שמוקנית כבר לאנשים.

כלומר ההגדרה בחוק המקרקעין תחול על חוקים שנחקקו לאחר 1969.

חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969

164. תיקון פקודת הפרשנות

בפקודת הפרשנות 33, בסעיף 1, במקום הגדרת "מקרקעין" יבוא:

"מקרקעין" - קרקע, כל הבנוי והנטוע עליה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה; אולם מקום שהמלה "מקרקעין" באה בחיקוק שניתן לפני תחילת חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, תהא משמעותה כמשמעות שהיתה נודעת לה אלמלא החוק האמור.

עיקול מקרקעין בשלוש שלוחות

1. עיקול של מקרקעין שרשומים על שם החייב.
2. עיקול על זכויות המגולמות בהערת אזהרה.
3. עיקול של קרקע, דירת מגורים שאינה רשומה על שם החייב, והזוכה טוען שהיא של החייב.

עיקול זכויות הרשומות על שם החייב

זה כולל זכויות רשומות בטאבו, או במינהל מקרקעי ישראל, וגם בעמידר או חברה משכנת. כאן הסמכות לעקל היא של ראש הוצל"פ.

עיקול הערת אזהרה

אם החייב קונה נכס מקרקעין ורושם הערת אזהרה, את כול הזכויות שמגולמות בהערת האזהרה ניתן לעקל לטובת הזוכה. נממש את זה כשנמנה כונס נכסים שיבצע את הפעולות שמחויבות לרישום הנכס על שם החייב, וכשהנכס יהיה על שם החייב נממש אותו.

עיקול נכס שלא רשום על שם החייב

זה יותר מסובך וקשה להוכיח את זה, אבל החוק מאפשר זאת. אם ידוע לזוכים שנכס הוא של חייב ורשום על שם משהו אחר, ניתן לבקש פס"ד הצהרתי שהנכס של החייב. את זה עושים במחוזי וממנו ניתן לבקש גם עיקול זמני עד הדיון המשפטי יושלם וייתן פס"ד לטובת הזוכה. היות שקשה להוכיח תביעה מהסוג הזה, בתי המשפט, בהלכה הפסוקה, קבעו אמצעי עזר שקראו להם "אותות מרמה" – ככול שהם רבים יותר כך עובר הנטל על החייב להראות שהמצב אינו שונה ממה שהוא נראה ברישומים.

יש כאן מטוטלת ראייתית שנעה במשך המשפט. ככול שיוצגו לבית המשפט "אותות מרמה" רבים יותר, כך יועבר הנטל לחייב להראות שהוא אינו בעל הנכס. מהם "אותות המרמה" – לא רשימה סגורה.

לחייב יש הרבה תיקי הוצל"פ, יש נגדו הרבה תביעות כספיות, האם הוא הורשע בעבר בעבירות מרמה, או שהיו נגדו תיקים אזרחיים בעבירות של מרמה, או משהו דומה, האם יש קשרים משפחתיים בינו לבעל הנכס. חדלות פירעון, האם יש חשאויות בהעברה, מועד העברה – גם חשוב למרות שיש כאלו שצופים פני עתיד ולכן זהו שיקול בין שאר השיקולים.

גם אם חייב פושט רגל, נפעל נגד הנאמן ונפעל בתיאום בין הוצל"פ ובין בימ"ש לפשיטת רגל. על זה יש הרבה פסיקה. מכירת המקרקעין נעשית במשולב, ומתקבל אישור למכירה בין הוצל"פ ובין בית המשפט.

מהי הטכניקה של הדיון?

על זה אין הרבה פסקי דין, כי זאת עבודה קשה לפיצוח ולהוכחה. יש פס"ד סנדובסקי ועוד בודדים.

בהתחלה הנטל הוא על התובע, אח"כ יכול לעבור לנתבע וחוזר חלילה. אבל אין מצב שלאחר שהתובע מביא את גרסתו, הנתבע אומר לו לא עמדת בנטל ההוכחה (כפי שיש בפלילי "אין להשיב לאשמה" – "no case to answer"). שני הצדדים מביאים את גרסתם ובית המשפט מחליט לפי נטל הראיה האזרחי, כלומר מאזן ההסתברויות - 51%. הפסיקה אומרת שככול שיש יותר ראיות לביצוע מעשים הגובלים בפלילי, או פלילי ממש, יש להביא במשפט האזרחי יותר ראיות וכמות הראיות הנדרשת היא לפי חומרת העניין.

כל רכישה מהוצל"פ לפי ס' 34 לחוק המכר מטהרת את הנכס. זהו אחד היתרונות של רכישה מהוצאה לפועל.

בס' 34 נאמר שכול מי שמגיע לו מהחייב, והחוב מעוגן בתיק שנמצא בהוצאה לפועל, צריך לפנות לכונס או להוצל"פ ולטעון למה שמגיע לו. הכול לפי הטענות המהותיות שאותו אדם יביא להוצאה לפועל.

חוק המכר, תשכ"ח-1968

34א. מכירה על ידי רשות [תיקון: תשל"א]

נמכר נכס על ידי בית משפט, לשכת הוצאה לפועל או רשות אחרת על פי דין, עוברת הבעלות לקונה נקיה מכל שעבוד, עיקול וזכות אחרת בנכס, חוץ מזכות שלפי תנאי המכירה אינה מתבטלת ומזכות שאינה משמשת ערובה לחיוב כספי.

34ב. תחולת זכויות על הפדיון [תיקון: תשל"א]

שעבוד, עיקול וזכות אחרת בנכס המשמשים ערובה לחיוב כספי ולפי סעיפים 34א ו-34 אין להיזקק להם נגד הקונה, יחולו על הפדיון מן המכירה.

התוצאה של העיקול היא שנמנע מאיתנו להעביר את הנכס ולעשות בו דיספוזיציה. הרישום של העיקול נועד להודיע לכולי עלמא שיש כאן עיקול ואסור לבצע דיספוזיציות בנכס, למעט באישור בית המשפט ולמעט תשלום או ביטול משכנתא, כי זה דווקא מרחיב את ערך הנכס.

המכירה.

לפי התקנות יעברו 66 יום בין תחילת המכירה ועד סופה, אבל לעיתים זה לוקח יותר. מטילים עיקול, מחכים 30 ימים ואח"כ מוציאים צו מכירה ראשוני, שהוא פותח את ההליכים. ממנים שמאי מטעם הוצל"פ. רק שמאי מוסמך שרשום בפנקס השמאים, ולא מתווך דירות. השמאי כותב דו"ח שומה וצריך לרשום גם את היתרונות והחסרונות של הנכס. לפי זה הקונה יכול לדעת האם הנכס שווה. כל צד יכול להגיש גם שומה משלו, כלומר החייב או הזוכה וראש (רשם) הוצל"פ יחליט מהי השומה הנכונה. יש לדאוג לשומה מעודכנת, ואם המכר נמשך יותר מדי זמן יש לעשות שומה חדשה.

אח"כ מפרסמים הודעת מכירה פומבית, וכול אחד יכול להגיש הצעה לרכישת הנכס ולצרף 10% מהצעתו. כונס הנכסים קובע מועד להתמחרות = ליציטציה (התמחרות שילוב של שתי המילים: התחרות ומכירה).

באים כל המציעים ומראים להם את ההצעות וכול אחד צריך להשלים את הצעתו ל 10 אחוז מההצעה הגבוהה ביותר. במשרד הכונס מתקיימת מכירה פומבית, לאחר שהוא בודק מי הפקיד 10% ומוציא את מי שלא הפקיד. הכונס אומר שההצעה הגבוהה היא X ואומר שיציעו יותר. הוא רשאי להודיע שכול הגדלה תהייה במדרגות, למשל של 10,00 ₪, וכך מעלים את המחירים. לעיתים הוא אומר להם שאם המחיר יהיה נמוך מדי אזי הרשם לא יקבל את המכירה. מביאים את המכירה לאישור הרשם. הכונס ירשום פרוטוקול ויעבירו לרשם עם מחיר המכירה ועם הצעות הביניים. אם זה יותר מהשומה, אין בעיה ואם נמוך יותר יכול הרשם לעשות מכירה נוספת, אפשר בין שתי ההצעות הגבוהות ואפשר לפתוח הכול מחדש. ההנחיה של הפסיקה לא למהר ושהמחיר יהיה כמה שיותר קרוב לשומה של השמאי. לאחר בדיקת הרשם הוא נותן אישור לפי תקנה 68 לתקנות.

משלב זה החייב לא יכול לפרוע את החוב ולא יכול להביא מישהו מטעמו שירכוש עבורו את הדירה, כי לא פוגעים באינטרס ההסתמכות של הקונה. נותנים לקונה 7 ימים להשלים את העסקה. הוא צריך להביא צ'ק בנקאי, אישור מהכונס שנעשו כל הצעדים הדרושים להשלמת העסקה כולל גם ששולמו המיסים.

הרשם יוציא אישור לטאבו, לפי תקנה 69 לתקנות ההוצאה לפועל, שאומר שיכולים לרשום את הנכס על שם הקונה ולפי ס' 34 לחוק המכר הבעלות עוברת לקונה נקייה מכל שעבוד, עיקול וזכות אחרת בנכס.

מציע שהוכרז כקונה 69. הוכרז מציע כקונה, ושילם את יתרת המחיר, יינתן לו אישור על כך חתום על ידי ראש ההוצאה לפועל; האישור ישמש אסמכתה להעברת המקרקעין על שמו בפנקסי המקרקעין.

לגבי מיסים המרצה סבור שיש בעיה עם הפרקטיקה. לפי החוק צריך להביא אישורים לטאבו רק כשמדובר בעסקה במקרקעין. בעניינינו מדובר בעסקת מכר כפויה שהיא אינה עסקה, ולכן אין חובה להביא אישורים. לדעת המרצה הפרקטיקה הנהוגה שמבקשים אישורים היא דרישה לא נכונה ולא חוקית, אבל זאת הפרקטיקה.

החוק החדש

ס' 38(א) מקרקעין מעוקלים ולא ממושכנים. החידוש העיקרי שראש הוצל"פ לא ייתן צו מכירה לצו פינוי לפני שהוא השתכנע שלחייב יש סידור חלוף ראוי.

עד התיקון ראש הוצל"פ רשאי היה לתת צו פינוי בראשית ההליכים. יש פס"ד של המרצה שקובע שמותר לראש הוצל"פ לפנות את החייב בתחילת ההליכים, בהנחה שאין סידור חלוף, כדי שהנכס יהיה נקי מכול מחזיק כשהוא מוצע לקונים, כי אחרת לא יקנו אותו.

הסעיף הישן:

38. (א) היו המקרקעין שעוקלו משמשים, כולם או מקצתם, בית מגורים לחייב, רשאי רשם ההוצאה לפועל להורות על מכירת המקרקעין ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עמו מהמקרקעין, ובלבד שהוכח תחילה, להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלוף.

הגנת בית המגורים
(תיקון מס' 15)
תשנ"ד-1994
(תיקון מס' 29)
תשס"ט-2008

התיקון:

(2) בסעיף קטן (א), במקום "בית" יבוא "דירת", במקום "רשאי ראש ההוצאה לפועל" יבוא "לא יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי", במקום "ובלבד שהוכח תחילה" יבוא "אלא לאחר שהוכח", ואחרי "מגורים סביר" יבוא "או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עמו יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר";

בחוק החדש לא נותנים צווי פינוי לפני שמעמידים סידור חלוף. סעיף 38(א) מנוסח באופן שלילי. לגבי עיקולים, בכול מקרה גם לפי הדין הישן, חובה לתת סידור חלוף בחרג אחד: אם הנכס רשום בטאבו החייב הופך להיות דייר מוגן של הקונה, ואם במינהל מקרקעי ישראל או בעמידר החייב מתפנה מהדירה לא נהנה מדירות מוגנת, אלא מקבל סידור חלוף. לא ברור למה יש הבחנה כזאת.

הרשם מזמין את הצדדים, זאת הוראה כופה מנדטורית, לדיון בעניין של הסידור החלוף בהזמנה בהמצאה מלאה (לפי ס' 1). בהזמנה לדיון יאמר לחייב שרשאי לבקש השעיה של ההליכים ורשאי לבקש ייצוג של עו"ד, כי הדיון בדיוור החלוף הופך להיות דיון משמעותי. אחרי הדיון הרשם נותן החלטה וקובע כי הסידור החלוף יהיה על ידי המצאת דירה אחרת או בכסף.

טיפ של פרשנות של המרצה, שמתאים גם למשכנתא – רשם הוצל"פ יחליט לכמה זמן יינתן הסידור החלוף. זה יכול להיות גם דירה בשכירות. אחד השיקולים הוא האם החייב קנה את הדירה בכספי הזוכה או לא. אם רכש בכספי הזוכה יחזיר את הדירה גם אם לא תהיה לו דירה משלו.

יש משהו חדש שלא היה קודם – ניתן להציע לרשם בדיונים שהחייב יישאר בדירה הנמכרת, לפני שינתן צו מכירה. שיקבע בהחלטת הרשם שהחייב יישאר עוד כשנה וחצי, שזה הזמן שרשום במשכנתאות וזה יהיה הסידור החלוף ואז החייב יצא מהדירה כשהסידור החלוף יסתיים. רק אחרי כן יינתן צו המכירה.
זה לא חייב להיות בהסכמה יכול להיות גם בהחלטה של ראש הוצל"פ.

5.6.2009 - שיעור מס' 9.